

Personajele

CAPORALUL HILL
ARCHIE CANNIBAL MATRICOLA 239
WINGATE (CHAS) MATRICOLA 252
THOMPSON (PIP) MATRICOLA 276
SEAFORD (WILFE) MATRICOLA 247
MCCLURE ANDREW MATRICOLA 284
RICHARDSON (GINGER) MATRICOLA 272
COHEN (DODGER) MATRICOLA 277
SMITH (DICKY) MATRICOLA 266
WASHINGTON (SMILER) MATRICOLA 279
COMANDANTUL REGIMENTULUI
COMANDANTUL ESCADRILEI
OFITERUL PILOT
INSTRUCTORUL DE EDUCAȚIE FIZICĂ¹
UN RECRUT
PLANTONUL
PRIMUL CAPORAL
AL DOILEA CAPORAL
PRIMUL AVIATOR
AL DOILEA AVIATOR

¹ În original *P. T. Instructor, FLT. SGT.*, adică *Physical Training Instructor, Flight Sergeant*, ceea ce înseamnă instructor de educație fizică, sergent de zbor. Dat fiind că la noi sistemul englez de adnotare a gradelor și instituțiilor militare ar fi, mai ales în dialog, greu accesibil, am folosit de cele mai multe ori și mai departe echivalente uzitate în limba română.

ACTUL I

Tabloul 1

Baracă-dormitor la o bază a aviației militare britanice. Intră nouă recruți — copleșiți, sovăielnici, bombănind. În ușă apare, masiv, caporalul Hill, tip de om necioplit din nordul Angliei. Așteaptă ca cei nouă să-i remarce prezența, ceea ce se și întâmplă, treptat, pînă ce murmurale încetează complet și toți se ridică în poziție de drepți. După o pauză lungă...

HILL: Așa-i mai bine. Alt'dată cînd intră un domn subofițer, persoana nu importă, primul care-l vede, strigă: „Atențiune! Atențiune!” așa. Și dumneavoastră, pîn' la unu, oricum v-ați afla, chiar goi pușcă, la piele — DREPȚI, da' mai iute decît scapă rața o bășină, și Dumnezeu mi-i martor, rața se bășește scurt de tot. S-a înțeles? (Nici un răspuns.) S-a sau nu s-a? (Cîteva murmure răzlețe.) Cînd pun o întrebare, aștept răspuns. (Tare de tot.) S-a înțeles?

TOȚI (strigînd): Da, domnule caporal!

HILL: Care ai făcut liceul militar de aviație? Nici unu'? Care ești de două's'unu de ani sau peste? Da' de nouă's'pe? (Doi băieți, Andrew și Dickey, ridică mîinile. Către unul din ei.) Născut, cînd?

ANDREW: Iulie, domnule caporal.

DICKEY: Mai, domnule caporal.

HILL (lui Dickey): Ești șef de dormitor. (Către Andrew.)

Tu-l ajuți. Treci cu micu' echipament la paturile din față.

Nu acumă, p-ormă. (*Îi cercetează atent pe ceilalți, apoi arată cu mîna către cei mai mici de stat—Dodger și Ginger¹.*) Aștia doi, mărunțelii, or să fie băieții mei. Treburile pe care li le dau eu și cînd o să li le dau — alea să le facă; nu cine știe ce, focu'n fiecare zi, și poate patu'... băiețași. Da' văsuitu' nu, văsuitu' mi-l fac personal. Băieților mei nimeni nu le caută nod în papură, nimeni nu s-agață de ei, iar dacă da, o să stea de vorbă cu mine. (*Pauză.*) Puteți ședeă. (*Dă citire listei de nume; fiecare recrutar, o dată strigat, se ridică și se așază la loc. Băieții stau pe paturi în așteptare; Hill se plimbă în lung și în lat, așteptînd și el momentul potrivit.*) Va să zică, vă aflați în sînu' Forțelor Aeriene Regale, nu la mama acasă. Opt săptămîni, cît o să iasă și untu'din voi, cantonamentu' plus baza vă țin loc de casă, de mamă, de tot. Dormitoru'-l vedeți? Așta. Acuma-i într-un hal fără hal: de patru zile n-a mai călcat aici picior de om, de aia-i într-un hal fără de hal. (*Pauză.*) Normal, arată ca un palat, iese și untu' din cine-i dejurnă. (*Pauză.*) Palat îl vreau și de azi înainte. Ei, acu-i prileju' ocaziei să facem cunoștință. Pe mine mă cheamă dom' caporal Hill. Nu știu de ce, da' nu-s eu omu' care să le facă altora viața ușoară. De zîmbit, nu m-a văzut încă nimeni; caragațele nu-mi plac, o să vă convingeți imediat. Poate așa-s eu din fire, poate așa-s învățat... nu știu. Mie mamă și tată mi-au fost Forțele Aeriene Regale. Cît stați aici, o să-i vedeți pe toți dracii, de-o să iasă și untu' din voi. Care rezistă, bine, care nu, la pămînt. Vă previu, unii o s-ajungeți să și bîzîiți. La un caz, să nu prind pe altu' că rîde de ăl care bîzîie. Îl lași în bună pace și nu-l deranjezi. În schimb, eu am să fiu om corect. Purtați-vă așa, ca să mă mindresc cu voi, și am să fiu om corect. Seria din urmă au dus-o strașnic cu mine, cum scrie la carte, a ieșit și untu' din ei. Făceam împreună tot felul de șotii. În schimb, vai de ăla care și-l caută pe dracu' — nu mă uit la nimic, cît e ziua de lungă scot

¹ Cîteva din numele proprii folosite de autor conferă o anumită culoare personajelor respective. Astfel, Dodger înseamnă „pișicher“, Ginger, în engleza neliterară, „șugubăț“.

untu' din el. Văd că am cîțiva mușterii și-n seria voastră. Vă văd, mă. V-am și numărat — trei. Spuneți-le că-i cunosc după moacă — deșteptii, ăia de cred că-s cineva. (*Încet.*) Din alde voi, fără-excepție, să știu c-ajung la crimă, scot și untu'. Acuma, băgați de seamă, ăsta-i un radio, adică o șmecherie cu butoane și-o luminiță înăuntru. Se vede? Ei, ăsta-i radioul nostru, al barăcii noastre și numai al barăcii noastre, fiin'că baraca noastră, de cînd există ea, a fost fruntea barăcilor. Nici o baracă nu are radio. Mie personal îmi place muzica și de aia vreau radio. Alții, cum fac ochi de dimineață, prefer' o țigară sau un ceai — eu, nu. Eu prefer muzică, adică niște instrumente care fac gălăgie. Fiecare cu păsărica lui; a mea e muzica, și-mi place să mă răsfăț. Va să zică aveți grijă, răsfățați-mă. Încolo, dacă dorește careva să se mute într-altă baracă — slobod, da' acumă, pe loc. Ia-ți micu' echipament și șterge-o, mută-te sănătos, eu nu te opresc. (*Nici o mișcare.*) Acuma, puteți să vă duceți la clubu' unității. Da' la zece juma' fix să fiți îndărăt că se sună stingerea. (*Se îndreaptă spre ușă. Se oprește.*) Refuzi careva să depui jurămîntu'? (*Nici un răspuns. Iese.*)

(*Toți stau năucii. Intră în goană un recrutar din altă baracă*)

RECRUTUL: Al vostru ce v-a zis?

SMILER¹ (*imitîndu-l pe Hill*): Pe mine mă cheamă dom' caporal Băt, și-am să scot untu' din voi!

RECRUTUL (*altă imitație*): Pe mine mă cheamă dom' caporal Hăt, și-am să scot și zeru'!

T a b l o u l 2

Clubul. Unul dintre băieți zdrăngăne la o chitară.

WILFE: Măicuță, vino de mă ia.
Măicuță, ia-mă-acasă.

¹ Nume avînd aproximativ sensul de „zîmbăreț“.

M-am îmbătat de-atita of,
Jelesc ca o mireasă.

Măicuță, mamă, mor de-urit,
Sergentu' mi-i alt tată.
Mă min'că păduchii, is sătul pînă-n gît
Ah, bine mi-ar prinde o fată!

O poveste mai zi-mi cu eroi
D-alea, de adormit copii,
Să știm, să fim eroi și noi...
Opt săptămîni!
Opt săptămîni o să ne tîmpească așa, mamă!

CHAS: Am lăsat acasă două fete, două. Fiecăreia i-am spus —
te iubesc la nebunie. La amîndouă le-am jurat că mă-nsor
cu ele cum scap de aici. Bietele fete o să-mi ducă dorul.

WILFE: Bine-ar fi să m-audă maică-mea. Da-i surdă ca un
liliac.

PIP: Liliicii sînt orbi.

WILFE: Ei nu zău, „liliicii sînt orbi“. Ce mă fac, fraților?
M-a prins gentlemanu' că-s prost.

PIP: Uite, fiule, opt săptămîni de tortură ai să mă ai cu
tine în același dormitor. Așa că nu te mai lega de cum
vorbește, las-o mai moale cu „gentlemanitul“ și termină
cu aerele tale de clasă muncitoare. Nu impresionezi pe
nimeni. O.K.?

CHAS: Ia ascultă, taică-tu ce-nvîrte?

PIP: Tata-i bancher, dar nu-l am la inimă și nici el pe mine.

M-am născut într-un conac și-s putred de bogat!

CHAS: Va să zică, o să urmezi școala de ofițeri?

PIP: Nici gînd. Tata a fost și el general.

WILFE: Coșcogea general e-un fecior,

Da' citu-i el fecior de general,

Eu tot îi trag, eu tot îi trag, eu tot îi trag

Un picior,

Știi tu unde.

O poveste mai zi-mi cu eroi

D'alea de adormit copiii...

Opt săptămîni o să ne tîmpească așa, mamă!

SMILER: Scutește-ne, Wilfe. Termină.

GINGER: Las' că vine el Crăciunu'. Nici nu știi cînd.

DODGER: Mare chilipir. După patru zile, tot aici ne-ntoar-
cem. Pe urmă, iarăși patru săptămîni de...

GINGER: Da, dar am să fiu însurat.

DODGER: Ai să fii, ce?

GINGER: De miine în două săptămîni mă-nsor.

CHAS: Trebuie să fii nebun ca să te-nsori. Eu am acasă
două fete, o blondă și-o brunetă. Așa-s eu, suflet dublu,
unu' alb, altu' negru. Dacă mă-nsor, imi leg bolovanul
de gît.

PIP: Ești de părere că realmente există ceva mai bun de
făcut decît să faci copii?

CHAS: Mai tacă-ți gura aia de licean, sau îți ard una. Hai,
șterge-o de-aici. De cînd te-am văzut, nu te-nghit. Ai
șters-o?

PIP: Vezi-ți de treabă, că-s băiat bun. Nici gînd să mă iau
la trîntă cu tine.

SMILER: Pe dumneavoastră nu vă deranjează de loc că
sînteți un sclifosit, nu-i așa?

PIP: O dată — mă duceam la tata la birou, cu mașina — am
avut o pană de motor. Puteam să iau un taxi, bineînțeles,
dar n-am luat. Am pornit-o pe jos. Ca s-ajung în City unde
era biroul, a trebuit să străbat tot East-End-ul. Stranie
senzație — deși nu știu ce mi se părea straniu. Mecca
asta o mai văzusem și în fotografii — din cînd în cînd
obișnuiam chiar să răsfoiesc „Daily Mirror“ — așa că,
Dumnezeu știe de ce mă miram! Stranie senzație. Am in-
trat într-un local, am băut un ceai, dintr-o ceașcă ordi-
nară, albă, crăpată, și am mîncat o felie de cozonac cu
stafide, dar fără nici un gust. Pe pereți, țin minte, erau
niște poze de boxeri, cu autograf, și din cauza căldurii
li se boțiseră marginile. Mereu venea o femeie, ștergea
masa cu o cîrpă, lăsa în urmă niște dungi negre, care cînd

se uscau dădeau un fel de desen cabalistic. După aceea, a intrat un tip și s-a așezat lângă mine. Ce era de mirare într-asta? Fața i-o mai văzusem, de o sută de ori, pe pagina întâi a ziarelor, când sint reportaje despre greve. Vreun muncitor de prin hale, sau un hamal, sau un docher. Nu, era prea bătrîn ca să fie docher. Îi lăcrimau ochii, iar el, cînd simțea, scotea o batistă împăturită cu grijă, o despătura, se ștergea cu un colț, o împătura înapoi, tot așa, meticulos, și și-o vira la loc în buzunar. De patru ori și-a șters ochii, și de fiecare dată se uita la mine și-mi zîmbea. Vedeam fiecare firicel de praf care-i pătrunsese în zbîrciturile de pe față; purta o vestă demodată, cu năsturei de sidef. Nu era neîngrijit, haina chiar îi părea bună, iar părul, deși îmbiesit de grăsime, era curat. Țin minte pînă și culoarea pereților: de la jumătate în sus, roz pastel, jumătatea de jos albastru-verzui, și se cojeau. În cincisprezece locuri se cojeau; efectiv le-am numărat. Dar ce nu puteam să înțeleg era motivul pentru care mă uluia toate. Doar nu deschideam atunci ochii la lume. Și-n clipa aceea, am văzut menu-ul, pătat cu ceai, dar ortografiat o splendoare, de mina unuia care nu știa bine englezește. Iar pe marginea de sus scria — Dumnezeu, cum începusem să-l urăsc pe bătrîn... „Servim cartofi prăjiți cu orice” — așa scria. Cartofi prăjiți, mîncarea tradițională a englezului, și cea mai ieftină. Cartofi prăjiți cu orice, orice porcărie. Înmulțiți-vă, creșteți-vă copiii și mîncăți cartofi prăjiți cu orice.

(*Intră Hill.*)

HILL: Parc-am spus — zece juma' fix stingerea. Da sau nu? Zece juma', am spus. Imediat să vă văd în dormitor, da' mai iute decît scapă rața o bășină...

WILFE: Scurt de tot, Isuse, scurt de tot, mămică, opt săptămîni încheiate și scurte de tot.

HILL: Scurt, și nu sta de vorbă. Direcția dormitor, marș. Re-pe-de. La dormitor, la dor-mi-tor, la, la, dor-tor. (*Se uită la ceas. Pauză.*) Afară, marș. Care nu execuți...

Tabloul 3

Cîmpul de instrucție: dimineața.

HILL: Afară din dormitor, marș. Care nu execuți în șaizeci de secunde, te torn la arest. Unu, doi, trei, patru — nu căsca gura, afară din dormitor — două's'cinci, două's'sase, două's'sapte, două's'opt. PAS ALERGĂTOR! Alinierea, nu sta de vorbă, alinierea! Pe un rînd, adunarea pe un rînd drept, tontălăilor. Asta e formația. Noi îi spunem formație de instrucție, adică de aia-i formația formată, ca să vă între vouă instrucția-n cap. Va să zică așa; acum, primu' lucru care trebuie să vă între'n cap e să-nvățați cum se face drepti, pe loc repaus, întoarcerea și pornirea. Fiți atenți! Ca să faceți drepti, zvieniți o dată, da' scurt de tot, în poziția asta: cu călcîile lipite, ASTÎMPĂ-RĂ-TE, ACOLO, MĂ! Pe mine, cînd m-am născut, m-a blagoslovit Dumnezeu din naștere c-un ochi în ceafă, așa că degeaba ești porc. Depărtează călcîiele și-așteaptă să-ți comand DREPTI. Cînd îți comand DREPTI, zvieniești odată, da' scurt de tot, în poziția asta. Călcîiele lipite și pe aceeași linie, amîndouă labele desfăcute, cu virfu-n afară și-n unghi de treizeci de grade, exact; genunchii-ntinși, corpu' drept; greutatea-n balans egal între bolta piciorului și călcîi. Umerii-n jos și aduși spre spate, privirea drept înainte. Brațele întinse bine-n jos din umeri. Coatele, lipite de coaste, strîns. Încheieturile mîinilor, țepene. Mina n-o ține pumn. Întinsă. Buricu' degetelor apasă-l pe coapsă, tare. Degetu' mare încremenit lângă arătător, cu virfu-n față, fix pe cusătura pantalonului, da' dinspre spate. Capu' sus, bărbia înăuntru, ochii mari, nu clipi, privește drept înainte, exact pe linia de deasupra liniei ochilor. Acum, executarea! Călcîiele lipite, corpu' drept, greutatea-n balans între bolta piciorului și călcîi — trăiai și nu știai că ai o boltă la picior, așa-i? — ei, dac-ai aflat că ai, nu-ți ține bolta degeaba. Stai drept, mă, nu căsca gura, cască bine ochii, privește drept înainte! Va să zică, așa: acum se cheamă că stați aproximativ oarecum în poziție de drepti. Ca să

iei pe loc repaus, îți lași picioru' drept unde-i acuma, iar stingu-l miști la stînga, așa ca picioarele să aibă o deschidere de circa — fă ca mine — de circa treizeci centimetri. Totodată, încordează brațele la spate, dosu' mîinii drepte-n palma stîngă, degetele mari încrucișate, restul degetelor și mîinile întinse, direcția sol. Greutatea las-o ușor pe stînga, ca să nu-ți strici balansu'. Brațele înșurubate bine, nu te îndoi din șale. (*Îi controlează.*) Mîna dreaptă-n palma stîngă, stînga ta, nu a lui. Ia încercați să țineți coatele alăturate la spate. Acuma, cînd mi-auziți comanda: GRUPĂ! — vreau să vă văd cum zvieniți deodată în poziția ailaltă, „Zbang!”, ca și cum ați fi gata s-o luați din loc. Da' mai înainte luați repaus, repaus — adică destindeți-vă bine, cu mîinile la spate, destins, așa, nu te bălăngăni, mă, nu mișca picioru', nu vorbi — numa' destinde-te, cu ochii-n pămînt. DESTINDE-TE, CARE NU TE DESTINZI, TE TORN LA AREST! Grupă, atenție — DREPTI! La loc mișcarea. Acuma toți o dată. Grupă — DREPTI! La loc mișcarea. GRUPĂ, DREPTI! PE LOC REPAUS! Cum se execută întoarcerea la dreapta: cu genunchii țepeni, te-ntorci nouăzeci de grade la dreapta, adică te-nvîrți în loc pe călcîiul piciorului drept, cu virfu' stîngului depășind virfu' dreptului și călcîiul stîngului mai înăuntru. Greutatea corpului ți-o lași pe picioru' drept și-n continuarea mișcării, cu toată talpa dreaptă pe pămînt, picioru' stîng înapoi, călcîiu' ridicat — amîndoi genunchii lipiți la loc, corpul-n poziție de drepti, după care, cu toată puterea, aduci stingu' lîngă dreptu', îți pocnești reglementar călcîiu' stîng de călcîiu' drept, da'-n partea de sus, cu toată puterea, și râmii cum te afli. Grupă atenție — DREPTI. Pentru întoarcerea la dreapta, atenție — LA DREAPTA! Mă tontălăilor, mă, acu' ați căzut din lună. Mie să-mi zvieniți toți odată, așa vreau. La loc mișcarea. Grupă, pentru întoarcerea la dreapta atenție — LA DREAPTA! Trecem la pornire: cînd ești în front și-ți comand ÎNAINTE, nu vreau să te văz cu stingu' șleam-păt, cum îți vine ție, nu — eu să simt că-ți iese untu'

zbang, de parcă te-am fulgerat. UN'! Așa! (*Poza pietrificată a omului gata să pornească.*) UN'! Așa, cu stînga cît de sus poți și dreapta în dreptu' buzunarului de la piept. P-ormă, la cuvîntu' următor — MARȘ — faci un pas înainte, da' de fapt încă nu pornești. Numai faci un pas, adică, îl faci numai, ca și cum ai porni. S-a înțeles? Sau îți pui capu' la contribuție, sau nu ești bun de filozofia asta. Ei, acuma, toată lumea cu ochii la mine. Grupă — pe direcția frontului — ÎNAINTE MARȘ! (*După cum era de așteptat, doi băieți pornesc, ciocnindu-se de cei care au rămas pe loc, în vreme ce altul iese complet din scenă.*) Termină cu risu'. Primu' care te văz că zîmbești, te torn la arest. (*Privește lung după cel care a dispărut.*) Ai fost grozav, leat, da'-ntoarce-te la tata. (*Recrutul revine rușinat.*) Mă, păduche, mă, păduche tontălău și căscat, n-ai și tu urechi, n-ascuți și tu, mă, ce ți se vorbește, ești incapabil să execuți un simplu ordin, mă, EȘTI INCAPABIL? Gura! Să nu te prinzi că-mi răspunzi. La vîrsta ta, primu' lucru e, nu fi mojić, nu fi mojić, că nici alții nu-s mojići cu tine. Termină cu risu'. Primu' care te văz că zîmbești, te torn la carceră. (*Lui Smiler.*) Tu ăla, nu mai rînji, am spus. Ia-ți zîmbetu' de pe buze, n-auzi? SMILER: Dar nu zîmbesc de loc, dom' caporal. La mine-i natural. Așa m-a făcut mama.

HILL: O fi natural, da' eu dacă te mai prind cu moaca aia, te iau și te-arunc peste zid, cu ea cu tot. (*Apropiindu-se de unul din recruții care au pornit.*) Tu. Dacă ai fi fost atent, ai fi executat ordinu' corect, ia zi. Da' n-ai fost, ai căscat gura la jucăriile de pe sus, și alea ce-s? Niște avioane. Îți dă ghes inima să zbori? Arzi de nerăbdare să te plimbi prin nori, acu' cînd mai ești cu caș la gură — gata, vrei aripioare tehnicolor? UITĂ-TE LA MINE, MĂ. (*Tuturora.*) Mai bine să vă fie clar de la-nceput: învățătura e de două feluri — ușoară și grea. Mie mi-i tot una care-o preferați. Dacă o preferați pe cea grea, de acord, da' spuneți-mi să știu. Ia repaus toată lumea. Acuma, o să ne batem puțin capu, ca să vă fie viața mai dragă. Învățăm ce-i aia să mergi în front, cu numărătoarea. Dacă numărăm

toți odată, trecem la fapte toți o dată. Dorința mea-i ca toate cele să le facem împreună, toți o dată. Așa, ca cea mai fericită familie din toată creștinătatea, o să ne mișcăm toți o dată ca un singur om. Va să zică, cînd spun „atenție“, trîntești o dată picioru-n pămînt, voinicește, și strigi „un“. Așa. P-ormă, cînd spun „la dreap-ta“, pornești, lovești picioru' de pămînt, să răsunе și strigi „un“ — pauză — „doi“. Așa. E clar? Care n-ai, mă, posibilități intelectuale pentru asta? E clar! GRUPĂ — așteaptă — atenție — DREPTII!

RECRUȚII: UN'!

HILL: La loc mișcarea, repaus. Ce-am spus eu? N-am spus să răsunе? Să-mi spargeți urechile, mă. Voi, parcă v-ați teme de zgomot, da-i loc berechet, uitați, nu deranjăm pe nimeni. Grupă — atenție — DREPTII!

RECRUȚII: UN'!

HILL: La loc mișcarea. „Un“ ăla al vostru tre' să s-audă. Mai cu putere, mă! Vreau s-audă și Dumnezeu din cer cînd răcniți „UN“, „UN“, „UN“ — pauză — DOI! Grupă — atenție — DREPTII!

RECRUȚII: „UN“!

HILL: La dreap-TA!

RECRUȚII: UN' — pauză — DOI!

HILL: Direcția înainte — MARȘ!

(Recruții ies înconjurînd scena în zgomot de pași și în cadența „Un', un', un', — pauză — doi! Un', un', un', — pauză — doi!“)

T a b l o u l 4

Se aud picioarele mărșăluînd. Apoi, oprirea din marș. Sala de cursuri. Băieții intră și se așază în bănci. Intră comandantul regimentului. Băieții se ridică.

COMANDANTUL REGIMENTULUI: Luați loc, vă rog. Eu sînt comandantul acestui regiment de aviație. După părerea

dumneavoastră, ne aflăm în stare de pace. Ei bine, nu. Noi nu sîntem niciodată în stare de pace. Omul, ca ființă, se află într-o permanentă stare de război. Așadar, oricînd trebuie să fim gata unul contra altuia. Asta ne învață istoria, iar noi ne adăpăm de la lumina istoriei. Motivele, de ce și cum, nu intră-n competența noastră. Nu sîntem decît oamenii care au datoria să fie gata. Dumneata, da, dumneata, ce te uiți așa la mine?

PIP: Sînt atent, domnule.

COMANDANTUL REGIMENTULUI: Îți citesc în ochi impertinența, băiete — pot să-mi dau seama cînd cineva e impertinent; stinge-ți luminița din ochi, nu prostesti pe nimeni cu tonul tău de domnișoară. Așadar, nu sîntem decît oameni care au datoria să fie gata. Încă de pe acum, agresorii sînt inzestrați cu o forță mult superioară forțelor noastre. Eforturile noastre trebuie intensificate. Avem nevoie de o forță combatantă, acesta-i motivul pentru care sînteți instruiți aici, potrivit celor mai sănătoase tradiții ale Forțelor Aeriene Regale. Vă cerem să fiți mîndri de rolul ce vă este încredințat și să cinstiți cum se cuvine uniforma pe care o purtați. În același timp, nu se cade să vorbiți prea mult pe la colțuri, în cazul cînd vi se pare că aici, condițiile pe care vi le oferă guvernul fiecăruia în parte, nu sînt întru totul la înălțime. N-avem bani de aruncat. Un bombardier înarmat pînă-n dinți este mult mai important decît o bibliotecă. Comandantul acestei baze este domnul căpitan de aviație Watson. Domnia sa are misiunea de a opri orice înclinație a subordonaților către glumele de prost gust; de a condamna cu energie orice tendință către jocurile de noroc și cheltuielile extravagante; de a se strădui ca, prin forța exemplului și prompta sa intervenție personală, să încurajeze buna înțelegere camaraderescă și să prevină din vreme certurile. Domnul căpitan Watson fiind foarte ocupat, nu-l veți vedea decît rareori. Tu, ce-ai găsit de zîmbit?

SMILER: Nu zîmbesc, domnule comandant. La mine-i natural. Așa m-a făcut mama,

COMANDANTUL REGIMENTULUI: Căci vreau să luați lucrurile în serios, și asta pînă la ultimul. Aveți întrebări?

WILFE: Domnule comandant, dacă agresorul e mai tare ca noi, atunci ce așteaptă?

COMANDANTUL REGIMENTULUI: Cum te cheamă?

WILFE: Seaford, matricula 247, domnule comandant.

COMANDANTUL REGIMENTULUI: Mai are cineva vreo întrebare? *(Iese. Intră comandantul escadrilei. Recruții se ridică.)*

COMANDANTUL ESCADRILEI: Luați loc, vă rog. Sînt comandantul acestei escadrile. Misiunea mea este nu numai de a veghea să fie respectată autoritatea, dar și de a cultiva sentimentul de autorespect și simțul onoarei, esențiale unei bune pregătiri. Misiunea mea constă de asemenea în a chema la raport pe cei care, din incapacitate ori delăsare, își nesocotesc îndatoririle sau nu acordă superiorului sprijinul la care acesta are dreptul, sau se comportă într-un mod jignitor în ce privește pregătirea de luptă ori prestigiul Forțelor Aeriene Regale. Vă aflați aici ca să vă deprindeți cu disciplina. Fără disciplină, noi nu ne putem îndeplini datoria de a vă instrui ca să ajungeți la o optimă pregătire și ascultare. Veți executa ordinele celor ce vă instruiesc, căci sînt oameni competenți; le veți executa ordinele, căci cei ce vă instruiesc, pot să vă instruiască în vederea unei optime pregătiri. Le veți executa ordinele, căci e necesar să fiți instruiți în vederea unei optime pregătiri. De aceea vă aflați aici, ca să vă deprindeți cu supunerea și disciplina. Are cineva vreo întrebare? Mulțumesc, domnilor. *(Iese. Intră ofițerul pilot. Recruții se ridică.)*

OFIȚERUL PILOT: Luați loc, vă rog. Sînt ofițerul dumneavoastră pilot. Cu mine, veți vedea, se poate sta de vorbă, iar în ce privește disciplina, nu sînt prea strict. Tot ce vă pretind eu este: curățenia. Asta nu pentru că vreau băieți rigizi; ce vreau eu sînt băieți curați. Se întîmplă totuși că nu poți avea băieți curați care să nu fie și rigizi, deoarece curățenia pretinde eleganță și tot fastul. Tot fastul, adică totul să strălucească de curățenie și eleganță, adică

echipamentul — absolut tot — să fie lustruit lună, iar baraca să v-o văd curată ca paharul, fără un firicel de praf, deoarece praful este purtător de microbi, iar microbi sînt tot ce poate fi mai puțin curat. Ce vreau eu este un recrut curat din cap pînă-n picioare, sau mai bine spus din vârful degetului mare de la picior pînă la ultimul fir de păr din cap. Recrutul trebuie să fie atît de curat, încît să pară ireal. De fapt, nici nu vreau recruți reali. Oamenii reali sînt murdari și puturoși, se scobesc în nas și se scarpină. Ce vreau eu sînt oameni ireali, suprareali. Numai astfel de oameni cîștigă războaiele—ceilalți mor de căcărează înainte de a ajunge pe cîmpul de luptă. Aveți vreo întrebare? Tu, ăla, ce-ai găsit de zîmbit?

SMILER: Nu zîmbesc, domnule ofițer. La mine-i natural. Așa m-a făcut mama.

OFIȚERUL PILOT: Rinjești, și-n ridurile de pe față ți se aciuiază batalioane de microbi. Dă-l naibii de zîmbet.

SMILER: Nu pot, domnule ofițer.

OFIȚERUL PILOT: Ferească Dumnezeu s-aud vreodată că ești bolnav. *(Iese. Intră instructorul de educație fizică.)*

INSTRUCTORUL DE EDUCAȚIE FIZICĂ: La loc mișcarea. Sarcina mea-i educația fizică de-aici din bază. Eu am o datorie: să fac în așa fel încît nici cel mai mic mușchi să nu vă lincezească. Toți mușchii, treji și zbîrniind. Ați auzit? Asta se cheamă o figură poetică. Vreau să vă văd încordați și zbîrniind din tot trupul. Atît de ușori încît să vă ia pe sus un fum de țigară, și-atît de oțeliți încît să nu vă poată clinti din loc nici cel mai puternic uragan. Personal, nu pot să sufăr băieții slabi, iar de grăsani mi-i greață. Cum vreau eu să vă văd e: ca zeii din antichitatea greacă. Ați auzit de antichitatea greacă? Mă, turmă alfabetă de rahitici, pe voi v-au crescut acasă cu conserve de fasole și aparate de televiziune, așa-i? De exercițiu ați uitat încă de pe vremea cînd jucați șotronu' în curtea din dos, să nu-mi spuneți că nu. Ca zeii greci, auziți? Pînă v-o curge sudoarea puhoi ca o adevărată cascadă Niagara. Figura asta poetică ați auzit-o? Sudoarea, puhoi

ca cascada Niagara! Și să nu-mi veniți cu întrebări timpite! (*Iese.*)

PIP: Faceți copii, mâncați cartofi prăjiți și executați ordinele.

CHAS: De acord, da' la tine te-ai uitat? Văd că nici tu nu faci altceva.

(*Ies în formație de marș. Zgomot de picioare mărșăluind.*)

Tabloul 5

Zgomot de picioare mărșăluind și glasuri de recruți scandind număratoarea. Baraca-dormitor. Inspecție de curățenie. Andrew, care-i dejurnă, face ordine.

Intră ofițerul pilot.

ANDREW (*salutînd*): Bună dimineața, domnule ofițer pilot.

OFIȚERUL PILOT: Încă n-ai învățat să saluți reglementar superiorul?

ANDREW: Scuzați, domnule ofițer pilot, încă nu, domnule ofițer pilot.

(*Ofițerul pilot face turul dormitorului. Andrew, după el, cu sufletul la gură.*)

OFIȚERUL PILOT: Sub patul acela e praf.

ANDREW: Praf, domnule ofițer pilot?

OFIȚERUL PILOT: Praf am spus.

ANDREW: Da, praf ați spus, domnule ofițer pilot.

OFIȚERUL PILOT: Atunci de ce întrebi încă o dată?

ANDREW: Încă o dată, domnule ofițer pilot?

OFIȚERUL PILOT: Sau n-ai întrebat?

ANDREW: Ce n-am întrebat, domnule ofițer pilot?

OFIȚERUL PILOT: Nu mă mai pune să repet tot ce spun!

Pe cine vrei tu, soldat, să păcălești? Pe cine iei tu la bani mărunți? Eu te judec cazon, să știi. Îmi dau seama unde bați, imediat te judec cazon, nimic mai simplu.

ANDREW: Da, nimic mai simplu, domnule ofițer pilot.

OFIȚERUL PILOT: Și nu mă mai îngina ca să-mi spui ce știu și singur,

ANDREW: Vai, domnule ofițer, da' nu vă-n.... Dumneavoaștră, ce știți, știți și singur. Știu, domnule ofițer pilot.

OFIȚERUL PILOT: Află de la mine, soldat, ești un imbecil. Dumnezeu să înțeleagă Ministerul Aviației — pentru ce ne trimite asemenea imbecili. Niciodată n-o să facă o triere, și asta-i singura soluție — trierea, ca să se aleagă: de o parte, imbecilii, de cealaltă, restul.

ANDREW: Care restul, domnule ofițer pilot?

OFIȚERUL PILOT: Termină odată cu interogatoriul.

ANDREW: Mă gindeam doar că...

OFIȚERUL PILOT: Solda nu ți se plătește ca să gîndești, n-ai știut, soldat? Pentru gîndit nu se dă soldă. (*Pauză lungă.*) Nu, degeaba încerc în felul ăsta. (*Se așază.*) La ce bun să pozez în ce nu sînt? Vrei poate să-mi spui că am virit cu adevărat frica-n tine? Aș, nu tremuri de loc de frica mea. Ordinele, totuși, mi le execuți. Are haz cheshtia asta. Tot timpul am stabilit între noi raporturi reglementare, dar, presupun, de speriat cu adevărat nu te-am speriat nici o clipă. Știu — cum întorc spatele, îmi dai cu tifla, începi să-ți bați joc de mine cu camarazii tăi, da sau nu? Iar ei se strică de ris. Mai ales Thompson. Domnul Thompson, care știe că nici unuia nu vă e cu adevărat frică și de aceea își dă aere. Dar îl pun eu cu botul pe labe. Un gentleman în vizită în cartierul săracilor, iată ce-i Thompson, gentlemanul filantrop, nimic mai mult. Pe tine cum te cheamă?

ANDREW: Andrew McClure, domnule ofițer pilot.

OFIȚERUL PILOT: Deși nu cred că Thompson ar avea într-adevăr motive să vă trateze de sus. Există-n voi un ce, o siguranță de sine, o bărbăție, aș spune, o loialitate virilă. Și eu, țin minte, mă simțeam mai bine la clubul unității decît acum, la popota corpului ofițeresc. În civilie, ce-ai fost?

ANDREW: Electrician, domnule ofițer pilot.

OFIȚERUL PILOT: Și tatăl meu a lucrat în domeniul ăsta.

Îi plăcea de-asemenea să cînte la pian. Cînta într-adevăr frumos. O tragedie... Dumnezeule... o mare tragedie.

ANDREW: A avut un accident de muncă, domnule ofițer pilot?

OFIȚERUL PILOT: Așadar, iată concepția ta despre tragedie. Tata n-a avut niciodată nici un accident de muncă; și nici nu putea să aibă; lucra în domeniul tău, dar în fabrica lui. Oamenilor ca tatăl meu li-s hărăzite altfel de tragedii. Inefabile. Da, degetele i-au rămas suple pînă în ultima clipă a vieții; ori de cîte ori avea timp, mîngia clapele cu aceeași dragoste, dar nu-l auzea nimeni. Aceasta era, Andrew, tragedia lui. Nu-l auzea nimeni, decît noi — patru copii cărora puțin le păsa, și o nevăastă mărginită, căreia muzica i se părea o pierdere de vreme. O, dac-ai ști cît îl invidiam pe tata! Eu, cu talentul lui, m-aș fi înconjurat de o dragoste nespūsă. Nimeni nu-ți dăruiește ușor dragostea, decît doar dacă ți-s degetele vrăjite; sau condeiul inspirat, sau penelul plin de har — abia atunci se preocupă ceilalți de tine și încep să te iubească. În dragostea pentru un artist, Andrew, ai posibilitatea să uiți cu adevărat micile tale necăzuri și să te retopești din nou într-un alt fel de om. Oare tu n-ai dorit niciodată să devii un alt fel de om? (*Pune mîna pe genunchii lui McClure.*)

ANDREW: Nu, vă rog, domnule ofițer pilot, nu faceți asta. OFIȚERUL PILOT (*schimbînd tonul*): Te sfătuiesc să nu pui nici o bază pe mica noastră discuție și să nu-ți închipui vreodată că ai în mine un prieten. Nu numai c-am să vîr frica în tine, dar... există și alte metode. N-o să ai destule lacrimi să-ți plîngi de milă. Și nu te mai lăsa prostit de cumsecădenia nimănui; facem pe filantropii pentru propria noastră comoditate.

(*Intră un sergent aviator*¹.)

SERGEANTUL AVIATOR: Cît ai să te mai...? Vă rog să mă iertați, domnule ofițer pilot.

OFIȚERUL PILOT: Fă-ți datoria, sergent. (*Iese.*)

¹ Personajul nu este menționat ca atare pe lista distribuției; probabil că e vorba de instructorul de educație fizică, care apare acolo cu gradul de „sergent aviator“.

SERGEANTUL AVIATOR: Cînd ai să termini o dată cu curățenia?

ANDREW: Poftim, domnule sergent?

SERGEANTUL AVIATOR: Sergent *aviator*.

ANDREW: Scuzați, domnule sergent aviator.

SERGEANTUL AVIATOR: Te-am întrebat: cînd am să văd și cocina asta curată ca luna?

ANDREW: Dar e curată ca luna, domnule avia... scuzați, domnule sergent... da, sergent aviator.

SERGEANTUL AVIATOR: Ce-ai spus? Dacă miine, cînd intru aici, nu pot să-mi mîninc prinzul direct pe dușumea, vă scot pe toți la corvezi pîn'la miezul nopții. Ți-a intrat în cap?

ANDREW: Da, domnule sergent aviator.

SERGEANTUL AVIATOR: Ei, dacă ți-a intrat, vezi să nu-ți iasă. Drepti, la dreap-ta, înainte marș. Un', doi, un', doi...

(*Comenzile se amestecă cu zgomotul picioarelor mărșăluind și cu glasurile care scandează numărătoarea.*)

Tabloul 6

Dormitorul noaptea. Băieții sînt obosiți. Paturile desfăcute, cu întreg echipamentul, inclusiv ghetete, pregătii reglementar alături.

ANDREW: Și pe urmă zice: „Nu numai c-am să vîr frica în tine, există și alte metode, n-o să ai lacrimi destule ca să-ți plîngi de milă“. Și pe cuvîntul meu dacă nu era speriat el. Cogeamite lunganu' o face pe vita blindă, și măi încercă să mă și intimideze.

HILL: Nu el te ține la respect — tantiemele! Tantiemele! Ce urăsc eu mai mult pe lume-s tantiemele. Fir-ar ei de paraziți! Ia zi, care i-ai văzut vreodată să pună mîna la o treabă? Oare de hatîrul lor is eu în uniformă, ai?

Mama ei de frică! De dragu' ăloră de-acasă mă aflu aici, ca și voi așt' laltii. Tantiemele...

PIP: Simpaticul nostru caporal Hill, și dumitale îți făc zile fripte, așa-i?

ANDREW: Și despre tine, Pip Thompson, a avut ceva de spus. Cică o faci cu noi pe gentlemanul filantrop, în vizită în cartierul săracilor... „Thompson știe că nu vi-i frică, de aceea e alături de voi, dar o face pe filantropul“.

PIP: Așadar, crede că n-a intrat frica-n voi? Are dreptate — nu vi-i frică, nu-i așa? Dar, vorba lui, mai există și alte metode.

DODGER: Știți ceva... Mă tot uit la băraca asta și o mășor — ca magazie ar fi grozavă.

GINGER: Grozavă, ca ce?

DODGER: Ca magazie pentru depozitat marfă. Asta-i mania mea. Ai mei, știți, țin un magazin de cărucioare pentru copii; marea problemă-i unde depozităm marfa. Cărucioarele ocupă loc mult, mereu sintem în căutare de altă magazie. Eu, cînd mă uit la o clădire, primul lucru îi socotesc cubajul: e bună sau nu-i bună de magazie. Unul din cele mai strașnice depozite pe care le-am văzut e Vaticanul din Roma. Ce-ați găsit de ris? Un tîmplar, să zicem, cînd intră undeva, ce face?... Cînd intră într-o cameră, de exemplu? Imediat se uită — ușa se închide fest? Se uită la fereastră — pervazu-i drept? Scaunul pe care se așază, e solid? Abia pe urmă îi arde de altele. Așa și eu, mă uit la femeile însărcinate. Altul, cînd vede o femeie, se uită la piept, la picioare; eu, nu, eu mă uit dacă-i însărcinată. *Pe mine* mă interesează femeia dintr-un singur aspect — ca mamă. Faceți-le voi copii, că noi facem vinzare. Să vreau și nu pot altfel: depozite și femei însărcinate.

DICKEY: Hei, Cannibal, colega, ce te absoarbe acolo?

CANNIBAL: Citesc o carte despre căsătoria ideală. Și-acum, lasă-mă în pace.

DICKEY: Îți umblă gîndul la porcării, băiețaș. Dă-o dracului.

DODGER: Ia, poate aflăm și noi ceva nou. *(El și alți cîțiva se îmbulzesc în jurul lui Cannibal ca să vadă ce citește.)*

PIP: Wingate, matricola 252! Fii drăguț, dă-mi o mîină de ajutor la patul ăsta.

CHAS: La ce, mama lui de ajutor, te rogi tu tocma' de mine? Nu pricep.

PIP: Pentru că ții la mine, de aia.

CHAS: *Țin* la tine? *Țin* eu la tine? Încă n-am văzut cuconaș mai sclifosit și mai puturos.

PIP: Ai tu o slăbiciune pentru cuconași.

CHAS: Uite ce, atîta vă urăsc, că simt cum m-apucă durerea de inimă. Nu ești bun nici măcar să-ți faci patul.

PIP: Totdeauna mi l-au făcut alții.

CHAS: Ai nimerit-o. De asta mi-e lehamite mie, pricepi? De felul cum ne scoți ochii, că ce avere ai, fac ceva pe ea, și ce grozav ai dus-o. Mă doare-n cot de toată impuțenia ta de trai dulce! Slăbește-mă, nu vreau s-aud.

PIP: Ba vrei. Cînd povestese despre ce-i la mine acasă, îți place. Și-avem o frumusețe de casă, Charles, douăzeci și patru de camere, toate mari, pline de covoare.

CHAS: Modernă casa?

PIP: Nu, de pe vremea lui George al III-lea.

CHAS: Nu mă interesează.

PIP: Temelia i-a fost pusă în 1776, pe vremea cînd George Washington prelua comanda coloniștilor americani, iar străbunicii yankeilor dădeau Declarația de Independență. O perioadă triumfală, Charles... ca un roman de aventuri. Știi tu că pe cînd stră-străbunicul meu făcea comerț cu East India Company în țara oamenilor de culoarea ciocolății, aducînd acasă mărfuri orientale, bunicii americani se mai luptau să controleze un teritoriu imens, asta într-o vreme cînd nu existau încă mijloace de comunicație. Dar n-au trebuit să mai lupte mult. De cîte ori se-ntorcea străbunicul meu acasă, de fiecare dată auzea vești tot mai proaste despre trădătorii americani. Întorcîndu-se din India în 1830 cu o încărcătură de indigo, a aflat, cu douăzeci și trei de ani întîrziere față de restul lumii, că se inventase vaporul cu aburi. Teribile știri! Întorcîndu-se în 1835 cu o nouă încărcătură, a aflat despre calul de fier care aleargă pe șine. Teribile, teribile știri! Întorcîndu-se

în 1840 cu o încălecătură cu mirodenii, atât de tare s-a infuriat, că pur și simplu a refuzat să creadă — nu, era imposibil să transmiți mesaje prin aer: astfel c-a închis ochii fără să fi crezut vreodată în forța magică a telegrafului. Tu ce părere ai de asta, Charles, băiete? Și încă nu-i tot. Cel mai simpatic dintre strămoșii mei mi se pare că a fost tatăl străbunicului, o mindrețe de bărbat, genul pe care toate mătușile și-l visează de ginere, și toate verișoarele de soț — cu un singur păcat, era un nătărău fără pereche, mai prost chiar decât tine, Charles, și culmea — tot Charles îl chema. Familia mea îl pomenește pînă-n ziua de azi. Dar, vezi tu, băiat frumos cum era și scoțind cîte un cuvînt din an în paște, foarte puțini și-au dat seama de prostia lui. Și din cauză că tăcea tot timpul, toată lumea îl credea grozav de deștept, ceea ce pîn'la urmă s-a dovedit rentabil: în mina lui, averea familiei s-a dublat. (*De aici încep să-l asculte aproape toți.*) Vreți să știți cum? Vă spun imediat. După prima lovitură, cea a pierderii Americii, englezii au fost zguduiți de alt eveniment — lovitura a doua, care a întors cu dosul-n sus toată Europa, iar pe ai mei, împreună cu prietenii lor, i-a zdruncinat rău de tot. Într-o bună zi, casa regală a Franței s-a trezit că dă faliment... Regii și clerul nu plăteau acolo nici un fel de impozite. Cum să vă explic? Le lăsau pe umerii clasei de mijloc și ai oamenilor din popor, pentru ca pîn' la urmă, tot ei să se pomenească faliți. Atunci, ce-au făcut? Au convocat o adunare a delegaților din toate clasele, ca să găsească împreună o soluție — o adunare cum nu mai fusese de peste un secol, un întreg tîmbălău! Mare greșeală. Pentru prima oară, oamenii din popor nu numai c-au avut cum să-și strige nemulțumirea pe chestia impozitelor, dar, uitîndu-se deodată unii la alții, și-au dat seama că erau mai mulți decât putuseră ei să-și închipuie, și nici proști. Așa c-au făcut scandal — atât de mare, c-au cîștigat partida, nu numai în ce privește impozitele, dar și toate nedreptățile, o mie și una, cîte le stăteau în git. Senzație, triumf, victorie! Pîn' la urmă, s-au simțit atât de puternici și stăpîni pe situație, încît au cutezat

chiar să taie capul bietului Ludovic al XVI-lea și al Mariei Antoaneta, dezlănțuind ceea ce cunoaștem cu toții sub numele de Revoluția Franceză.

CHAS: Dar Charlie, ăla, nătărăul?

PIP: Ai răbdare, băiețică, ajung și la dinsul. Atunci, familia mea, care învîrtea o grămadă de afaceri cu Franța, a hotărît să-și trimită mindrețea de băiat să vadă ce s-a ales din proprietățile și averile ei de acolo. Credeți poate c-a făcut ceva? Nepricopsitul — n-a înțeles nimic din tot ce se petrecuse. Toți regii Europei tremurau de ceea ce francezii îi făcuseră lui Ludovic și Antoanetei, iar el — el se simțea ca într-o vilegiatură. Nici pînă azi nu se știe cum de-a scăpat cu viață — și nu numai c-a scăpat, dar s-a întors acasă cu încă cineva. O franțuzoaică, o prințesă! Să nu-ți vină să crezi, la fel de brează ca dinsul, un exemplar unic de gîsculiță, dar cu o gropiță în obrăjorul stîng. Ai ei îi incredințaseră toate bijuteriile familiei, socotind că vîzînd-o atât de neajutorată, n-are să se lege nimeni de dînsa — și într-adevăr așa a fost. Nu s-a legat nimeni, afară doar de Charles al nostru. A cunoscut-o în drum spre Paris, într-o mănăstire franciscană, și a rugat-o să-i dea lecții de franceză. Rudele domnișoarei fuseseră decapitate una cîte una, iar dumneaei conjuga cîntînd verbul „a fi“ la trecut. Continuarea o ghicești: peste patru săptămîni, Charles se întorcea în Anglia cu o mireasă de mai mare dragul și cu o zestre de bijuterii, evaluate cam la patru sute de mii de lire sterline. Au mai clădit o aripă la vechiul castel și au avut șapte copii. În fiecare cameră, Charlie, băiete, scînteiau sfîșnicele prințesei, iar tu, fii atent numai cum caști gura, c-ai să capeți acuși paralizie facială.

HILL: Ne amăgești cu istorioare, așa-i? Umbli să ne-mbeți cu apă rece. Asta din urmă, pun pariu, ai scornit-o acum, pe loc.

PIP: Aveți dreptate, domnule caporal. Revoluția Franceză a fost o amăgire.

CHAS: Mai spune-ne, Pip, mai spune-ne niște istorioare.

PIP: Charlie băiete, nu-s istorioare, sînt istorie.

CHAS: Tocmai d-aia. Mai spune-ne.

PIP: La ce bun?

CHAS: Că-ți cer eu ceva, uite la ce bun. Că-ți cer *eu* ceva *ție*.

(Pip își pregătește patul pentru culcare. Ceilalți se întorc la locuri, stringînd ce aduseseră cu ei. Charlie, rămas singur, pare amărit și contrariat. Hill își aduce un scaun lângă sobă și începe să cînte la o armonică de gură. Între un acord și altul, mai strecoară cite o vorbă.)

HILL: Astăzi, băieți, mi-ați mers la inimă. Faceți progrese. Cînd v-am văzut la ultimele jumătăți de întoarcere, mai-mai să mă umflu în pene. Te pomenești că ați fi mai breji chiar decît seria din urmă. Vă dați seama? Iar ăia, Dumnezeu mi-i martor, au fost breji de tot. În schimb, este unu' care are mare nevoie să-și vîre mințile în cap, nu zic nici un nume.

SMILER: Mă voi strădui, domnule caporal.

HILL: Străduiește-te, băiete, da' străduiește-te mai cu suflet. Uită-te la tine.

SMILER: Mă uit în fiecare zi, domnule caporal.

HILL: Uită-te la zîmbetu' ăla idiot al tău. Barem dacă te-ai hlizi mai puțin. O operație, sau altceva, nu poți să-ți faci? Dacă te mai văz așa și restu' de cinci săptămîni, eu, fir-ar ea de viață, simt că-mi ies din țîțîni.

DODGER: Dumnezeule sfinte, ia ascultați aici. Fiți atenți ce scrie: „Dintre 200 sau 300 de milioane de spermatozoizi eliberați o dată, unul singur reușește să fecundeze ovulul feminin.“ Gîndiți-vă! Ce de cărucioare!

GINGER: Cîntați-ne ceva frumos, dom' caporal. Zău, cîntați-ne.

HILL: Tu ești balsamu' inimii mele, Ginger, băiete. Nu știu ce m-aș face fără tine. Ce vrei să-ți cînt? Spune, și-am să-ți cînt.

GINGER: Cîntați-ne „Trandafir din Tralee“.

HILL: „Trandafir din Tralee“ vrei? Uite, bucuria ochilor mei, ți-l cînt, da' numai pentru tine.

(Caporalul Hill cîntă, cîțiva băieți s-au întins pe paturi, alții meșteresc cite ceva, scriu scrisori și ascultă.)

GINGER: Serbarea de Crăciun cînd o avem?

DODGER: De mîine într-o săptămîină, nu-i așa?

HILL: Îhi.

(Și în timp ce se aude mai departe armonica, are loc schimbarea pentru...)

T a b l o u l 7

Clubul unității. Se serbează ajunul Crăciunului. Un mic jazz ostășesc cîntă din răsputeri. Băieții dansează între ei, beau și cîntă. Ofițerii sînt de față.

COMANDANTUL REGIMENTULUI: Priviți-i ! Recruți. Cu nimic vin la armată, cu nimic pleacă. Priviți-i. Dansează ca niște sălbatici și fac glume idioate — dacă le-aș da acum ordin să treacă la zid, ca să fie împușcați, ar executa ordinul.

COMANDANTUL ESCADRILEI: Ai băut prea mult, Sid.

COMANDANTUL REGIMENTULUI: Civili! Ah, cum îi urăsc pe civili. Habar n-au... la ce-s buni civilii? Să facă bani, s-agațe fete, s-asasineze babe. Nu tu ordine, nu tu obiec-tive serioase. Recruți! Vin încoace cu talmeș-balmeșul lor de viață și-o otrăvesc pe-a noastră: mă intoxică, Jack, cu indolența lor; altceva decît s-avem grijă să-și umple dumnealor burta, nu facem. Un milion de-alde ăștia aș sacrifica pentru un singur aruncător de suliță, îți dai seama?

COMANDANTUL ESCADRILEI: Da, dar nu-i bine să te vadă în halul ăsta. Fii vesel, omule, fii vesel. E ajunul Crăciunului. Sintem oaspeții băieților.

SMILER *(lui Wilfe)*: Du-te la șeful ăl mare și fă-i cînte cu un pahar. Hai!

WILFE: Lasă-te păgubaș, mă. Toată seara m-ai bîrîit la cap. Ce nevoie am eu să fac cînte ofițerilor?

SMILER: Du-te drept la el și spune-i: „Din partea cantonamentului nostru, domnule comandant, în semn de omagiu“.

Hai!

WILFE: Dacă mă mai birii mult, îți torn sticla asta în cap.

SMILER: Vezi că ți s-au deschiat nasturii.

WILFE: Unde? Smiler, dacă mă mai chinui mult astă-seară, te pocnesc o dată de-ți mut zimbetu' la fund. Să mă bată Dumnezeu dacă n-o fac.

SMILER: Auziți-l, oameni buni. Wilfe viteazul. Așa vorbești și acasă? Așa te-a învățat mămica?

WILFE: Vezi cum ești? Ce ți-am făcut, mă, că te legi de mine iar și iar? M-ai văzut tu că-ți caut pricină? Luați-l de pe capu' meu, băieți, luați-mi-l de aici și înecați-l.

SMILER: Hai, Wilfe, du-te după fetele de la popotă și n-acearcă-ți puterea cu ele.

CANNIBAL: Fetele de la popotă! Tirfele regimentului, așa zi.

DICKEY: Atențiune, a făcut ochi Cannibal, a căpătat glas. Ei hai, cocoș bătrîn, mai spune ceva.

CANNIBAL: Cine-i pentru înc-un șpriț?

DICKEY: Scumpul, simpaticul nostru Cannibal. A emis o silabă, o singură silabă „șpriț“, dar cu cîte semnificații! Circumcavitățile lui bucală e în stare de funcțiune. Ridică ancora către bar, fiule, și achiziționează pentru noi un pic de licoare brună. Fii tu generos și noi o să vedem viața-n roz.

CANNIBAL: Dracu' știe de unde-și ia ăsta cuvintele. Zace-n patul de lingă mine, vorbește, vorbește și parc-ai asculta o mașină de calculat.

DICKEY: Cultura ta, fiule, are lacune; ești deficient și-n ce privește materia cenușie. Trebuia să fi urmat școala tehnică, așa cum am făcut eu; toată ziua-n bibliotecă, înghiteam carte după carte, ne topeam de plăcere. Acolo, la școala tehnică, ne-am dezvoltat noi vocabularul și cînd am absolvit-o, posedam terminologie, nu glumă. Terminologie! Cartea de vizită, chintesența. Orientează-te în

direcția bar, am spus, și dă-ne nouă, suflete, ambrozia care-mbată.

CANNIBAL: Întrebați-l, ce dracu vrea să spună? Ei haideti, nici unu'? Eu habar n-am. Zace-n patu' de lingă mine și vorbește, și mormăie, și iarăși vorbește, și iarăși mormăie, ba într-o noapte-l aud că și strigă în somn: „Sărută-mă, mamă, zice, sărută-ți fiu', c-a intrat în anu' morții.“

DICKEY: Minți de la obraz. O, tu cel lipsit de darul vorbirii, du' și cumpără băutură.

CANNIBAL: Într-o altă noapte se furișează pîn'la mine și plînge, plînge: „Lasă-mă la tine-n pat, se miorlăie. Lasă-mă lingă tine, că ești mare și fierbinte.“

DICKEY: Minți, Cannibal. O singură minciună dacă mai spui, eu...

CANNIBAL: Să le spun, poate, și cum îți faci noaptea rugăciunile?

(Dickey îi aruncă berea în obraz; se iau la bătaie.)

COMANDANTUL REGIMENTULUI: Despărțiți-i! Opritiți-i! Vă ordon, încetați. Amîndoi, se aude? Încetați! *(Cei doi sînt despărțiți.)* Huligani nedisciplinați! La mine-n bază nu admit încăierări. Asta-i singurul mod în care vă puteți purta după un păhărel-două? Altul nu există? La voi acasă, unde ați căpătat manierele astea, acolo desfășurați-vi-le, dar nu aici, se aude? Aici nu! E noaptea de ajun. Avem serbare, slăvim nașterea Mintuitorului. Un prilej de bucurie și bună înțelegere. Să văd deci bună înțelegere. Căci nu înțeleg, nu înțeleg, nu înțeleg nici o clipă să tolerați aici apucăturile voastre periferice. Forța noastră stă-n curățenia noastră; uniforma noastră-i curată ca albastrul cerului. Duceți-vă la voi în dormitor — sînteți consemnați acolo tot restul serii, să nu vă prind că scoateți nasul afară. La cea mai mică nesupunere, vai de pielea ăluia care mă cunoaște la furie, vă țin la carceră grea tot restul stagiului.

(Dickey și Cannibal pleacă. După cîțiva pași, Dickey se poticnește, Cannibal îl sprijină să meargă drept.)

COMANDANTUL REGIMENTULUI: Nici măcar de-ncăierat, nu se-ncaieră serios — două-trei cuvinte tari și-și pupă

obrazul lezat. Dă-ne, Doamne, mai degrabă o armată de roboți.

COMANDANTUL ESCADRILEI: Ești mult prea susceptibil, Sid.

COMANDANTUL REGIMENTULUI: Prostii! Și scoate-ți din cap teoria că totul mi se trage din copilăria mea nefericită. Îi urăsc, dar cu o ură cum nu se poate mai sănătoasă și mai firească.

COMANDANTUL ESCADRILEI: Eu n-am timp să-i urăsc — tot timpul mi-l petrec organizându-i.

COMANDANTUL REGIMENTULUI: Privește-i. Cine-s ăștia? Buna, bătrina clasă muncitoare a Angliei. De ce-s oare obligat să-i binecuvîntez tot timpul ca pe sarea pămîntului?

COMANDANTUL ESCADRILEI: Ei îți procură hrana, ei îți țin îmbrăcămintea, ei scot la lumină cărbunele și-ți repară drumurile.

COMANDANTUL REGIMENTULUI: Dă-le o posibilitate cit de mică să n-o facă, și-ai să vezi că nu mai fac nimic. Mie-mi fac? Uită-te la ei. Au căzut în extaz.

PIP: Despre noi discută... onor corpul ofițeresc.

CHAS: Ce spun?

PIP: Spun că sîntem niște otrepe, niște lepădături, o adunătură de netrebnici. Pe șeful cel mare, bătaia l-a cam demontat. Acuma-i indispus din cauza noastră.

ANDREW: Care „a noastră”? Crezi că faci parte dintre noi?

PIP: Are cineva impresia asta?

ANDREW: Dragoste de-a-ndoaselea, băiete. Și fără să fiu detectiv, te-am aflat. Scutește-ne de alte favoruri.

PIP: Nu te lega de mine, Andy. Eu mă port cinstit. Ori trebuie s-o fac pe saltimbancul ca să mă creadă cineva că i-s prieten?

ANDREW: Nu. Nimeni nu-ți cere asta. Da' vezi, Pip, am mai cunoscut eu de-alde tine, cu duiumul. Intră-n crișmă, beau un păhărel, ne țin discursuri de parc-am fi sarea pămîntului, pînă-ntr-o bună zi, fără nici un motiv de care să ne dăm și noi seama, gata, ne-artauncă cît colo,

de parcă s-ar fi săturat de sportul ăsta. Aș da nu știu ce ca să aflu ce v-atrage la noi.

COMANDANTUL REGIMENTULUI: Despre ăla, Jack, care-i joacă ochii-n cap și vorbește din virful buzelor, despre ăla ce știi?

COMANDANTUL ESCADRILEI: Thompson? Nu ții minte?

Generalul Thompson. Africa. Tobruk. Acuma-i bancher.

COMANDANTUL REGIMENTULUI: A, și ăsta-i moștenitorul. Thompson! Vino-ncoace, soldat.

PIP: Domnule comandant?

COMANDANTUL REGIMENTULUI: Te distrezi?

PIP: Mulțumesc, da, domnule comandant.

COMANDANTUL REGIMENTULUI: Veselă adunătură, ce zici? PIP: Îmi închipuiam că nu-i agreați pe recruți, domnule comandant.

COMANDANTUL REGIMENTULUI: Încă nu te cunoscusem pe tine, Thompson. Tatăl tău mi-a lăsat o impresie bună. Tu, însă, nu.

PIP: Asta-i tot ce-ați avut să-mi spuneți, domnule comandant?

COMANDANTUL REGIMENTULUI: Eu pot să-ți vin de hac, băiete. Și chiar am să-ți vin de hac — ține minte.

CHAS: Ce-a vrut, Pip? Ce-a zis?

PIP: N-are să-ndrăznească. Ba da, să știi că da. O să vă pună la încercare pe toți. Idiotul ăsta bătrîn chiar are de gînd să înceapă cu vechea poveste. Mă-ntreb numai cum o să procedeze?

WILFE: Ce vrei să zici cu „vechea poveste”? Care „poveste”?

PIP: Vă urăște de moarte; acum are s-anunțe ceva; orice s-ar întîmpla, purtați-vă cum vă spun eu: nu mă-ntrebați nimic, decît doar faceți ce vă spun eu.

ANDREW: Dacă ai intrat în război cu ăla, te anunț, Pip, nu mă lua pe mine să-ți fiu carne de tun.

PIP: Ajută-mă, Andy, că și eu v-ajut. Ori vrei să-și bată joc de noi toți?

COMANDANTUL REGIMENTULUI: Liniște, domnilor, vă rog, fiți atenți. Țin, întîi să vă mulțumesc. După cum știți cu toții, această veselă adunare a fost organizată pentru

dumneavoastră, sperînd că în cursul serii vom avea și-o mică variație, cînd fiecare se va ridica să se producă cu cite ceva. Cite o poezie deocheată, sau un rockuleț. Nu mă-ndoiesc că dumneavoastră laolaltă alcătuiți un ade-vărat tezaur de talente innăscute, astfel că nouă, ăstor-lalți, nu ne rămîne decît să luăm loc, să vă privim și să ascultăm, în timp ce vi le desfășurați în toată splendoarea. Ofițerii mei se plîng mereu că la bază ne vin doar turme de mocăiți; dar eu am susținut totdeauna că, dimpotrivă — turma nu-i mocăită, ci doar puținel inhibată... dum-neavoastră, desigur știți ce-i aia „inhibată“, nu-i așa? Iată deci prilejul de a le dovedi că dumnealor se înșeală și că dreptatea e de partea mea. Sper că n-o să mă faceți de rușine, da, băieți? Cine vrea să spargă gheața? Ei? Cine-ncepe?

PIP: Subtil de tot, Andy, ce zici?

WILFE: Îmi explicați și mie ce se-ntîmplă? De ce vă sperie o mică reprezentatie?

COMANDANTUL REGIMENTULUI: Primul număr, ei?

PIP: Burns, Andrew.

ANDREW: Burns?

PIP: Păi aveți și voi, scoțienii, un afurisit de poet.

ANDREW: Știu că-i un poet, da'...

PIP: Recită din Burns, omule. Urcă acolo sus și recită.

ANDREW: Să recit, ce? Eu...

PIP: Tu. Recită ca la tine acasă.

ANDREW: Mai du-te dracului. *(Dar se urcă pe podium.)*

Eu... da... Burns. Poem. *(Recită poemul în întregime, mai întîi însoțit de risete, apoi cu tot mai multă încredere de sine, într-o tăcere adîncă)*

Această noapte prea curată,
În vecii vecilor,
De jar și faele luminată,
Cristos mîntuitor.

Cînd ți se va plîni sorocul,
În vecii vecilor,
La rai veni-vei să-ți iei locul,

Cristos mîntuitor.

Ciorapi și-opinci de-ai dăruit,
În vecii vecilor,
Acum le-ncalță răsplătit.
Cristos mîntuitor.

Ciorapi și-opinci de nu ai dat,
În vecii vecilor,
Desculț vei merge-nsingerat,
Cristos mîntuitor.

Și-ai să te duci de lingă rai
În vecii vecilor,
În foc de purgator să stai,
Cristos mîntuitor.

Și pită de n-ai dat și apă
În vecii vecilor,
De foc nimic nu te mai scapă,
Cristos mîntuitor.

Și apă de n-ai dat și pită,
În vecii vecilor,
Te-o arde jariștea cumplită,
Cristos mîntuitor.

Această noapte prea curată,
În vecii vecilor,
De jar și faele luminată,
Cristos mîntuitor.

(Ovații.)

COMANDANTUL REGIMENTULUI: Ei haideți, acumă, ceva ca să ne dispună. Ce-ați zice de-un cîntec... așa, gen Elvis Presley?

(Recruții și jazzul încep un rock.)

PIP: Nu asta, nu acumă.

COMANDANTUL REGIMENTULUI: Delicios, da, pur și simplu delicios, deslănțuiți-vă, copii.

PIP: Nu vă băgați, băieți, ascultați-mă pe mine, stați la o parte.

WILFE: Da' ce-i? Ce se-ntîmplă aici?

COMANDANTUL REGIMENTULUI: Uitați-vă la ei. Acuma-s în elementul lor.

PIP: Voi nu vă dați seama ce se petrece, ce urmărește el?

COMANDANTUL REGIMENTULUI: Li s-a urcat berea la cap.

Priviți ce se cheamă o petrecere populară.

PIP: Uitați-l ce îngimfat zimbește.

COMANDANTUL REGIMENTULUI: Mai susține cineva că n-o duc bine? Nu-i o încîntare să-i privești?

PIP: În orice mocirlă v-ar duce, voi v-ați lăsa duși.

COMANDANTUL REGIMENTULUI: Bravo! Bravo! Așa se petrece! Veseliți-vă în voie, e o ocazie festivă, vreau să vă văd rizînd, vreau ca oamenii mei să petreacă.

(Rockul ajunge la apogeu. Pip se duce la chitarist și-i șoptește ceva la ureche. Acesta protestează, apoi se lasă convins și începe să cînte „Vinătorea de fazani”, un vechi cîntec țărănesc de revoltă. Treptat, recruții se alătură, cu o atitudine amenințătoare la adresa ofițerilor.)

RECRUȚII:

Încotro porniți? întrebă Tindală.

Nu vreau să-ți spun, răspunde Păcală.

Spre codru plecăm, zice John Nas-Mare,

Spre codru plecăm, zice John Nas-Mare.

Și de ce, mă rog? întrebă Tindală.

Nu vreau să-ți spun, răspunde Păcală.

Să vinăm fazani, zice John Nas-Mare,

Să vinăm fazani, zice John Nas-Mare.

De care fazani? întrebă Tindală,

Nu vreau să-ți spun, răspunde Păcală.

Ia, fazani regali, zice John Nas-Mare,

Ia, fazani regali, zice John Nas-Mare.

Cum o să-i vinați? întrebă Tindală.

Nu vreau să-ți spun, răspunde Păcală.

Flinte-avem și tun, zice John Nas-Mare.

Flinte-avem și tun, zice John Nas-Mare.

Cum o să-i tăiați? întrebă Tindală.

Nu vreau să-ți spun, răspunde Păcală.

Cu baltagul greu, zice John Nas-Mare,

Cu baltagul greu, zice John Nas-Mare.

Și cui o să-i dați? întrebă Tindală.

Nu vreau să-ți spun, răspunde Păcală.

Îi dăm la sărmani, zice John Nas-Mare,

Îi dăm la sărmani, zice John Nas-Mare.

COMANDANTUL REGIMENTULUI: Ești exact tipul de mic agitator, nu-i așa, Thompson? Poștește mai aproape, vreau să-ți spun o vorbă între patru ochi. Drepti, încheie-ți nasturii la veston, bărbia sus... pe loc repaus. Pentru ce, Thompson, te ridici contra mea? Amîndoi, mi se pare, venim din aceeași lume, așa că nu-nțeleg care ți-s motivele. Dar ce-i mai grav, băiete, ești pur și simplu imper-tinent. Sint ferm hotărît să-i scriu tatălui tău.

PIP: Vă rog, puteți să-i scrieți.

COMANDANTUL REGIMENTULUI: Gata, ajunge. Ascultă, băiete, că te războiești cu tatăl tău, te privește, foarte bine — toți am avut micul nostru război cu bătrînii și cu ideile lor. N-am dreptate? Absolut că am. Te înțeleg perfect, băiete, să nu-ți închipui că te privesc fără simpatie. Printre recruți, însă, unul atît de înfipt ca tine e o pasăre rară. Avem nevoie de tine. Uite ce-i, pe timpul cît stai aici, hai să-ncheiem armistițiu. Ce spui? Vreau un răspuns, băiete, am coborît arma de la ochi și vreau un răspuns.

PIP: Cît de jos ați coborît arma, domnule comandant?

COMANDANTUL REGIMENTULUI: Știi foarte bine ce vreau să spun. *(Comandantul regimentului și ceilalți ofițeri părăsesc clubul.)*

HILL: Ți-ai găsit beleaua cu discuția asta. Dac-or să fie repercursiuni în unitate, dac-o să tragem ponosu din cauza ta, am eu grijă, soldat, să te...

PIP: Nu te necăji, dom' caporal, n-o să fie nici un fel de „repercursiuni”...

CHAS: La urma urmei, ce dracu' s-a întîmplat?... Pentru ce, toată povestea?

SMILER: Nu mai are nici un haz serbarea... Ne-ntoarcem la dormitor, ai? Am făcut rost de niște cărți de joc. Hai-dem să jucăm cărți.

CHAS (*alături de Pip*): Îi vorbești și parc-ai vorbi la pereți. Pip!

T a b l o u l 8

Clubul unității.

PIP: Ai dușmani, Charles, băiete. Învață-te să-i cunoști. (*Ceilalți au ieșit.*)

CHAS: Dușmani? Mă pricep și eu la dușmani. Oamenii la care ții, uite dușmanii.

PIP: Ce vrei să spui cu asta, Charles?

CHAS: A, nici pe departe lucruri atît de deștepte ca tine, sînt sigur.

PIP: Haide, băiete dragă, doar n-o să ne răfuim toată viața. Ori așa vrei? Nu te obligă nimeni să iei în seamă felul meu de a vorbi.

CHAS: Îți merge gura, Pip, și uneori, cred, nici nu-ți dai seama că jignești oamenii.

PIP: Da? În orice caz, fără intenție.

CHAS: Alteori, ai ceva în glas, în felul cum vorbești... care... ei da, îmi vine să-ți zic una!

PIP: Mi-ai spus de niște dușmani la care ții.

CHAS: Parcă ești stingherit.

PIP: Mi-ai spus de...

CHAS: Zău, de ce te-aș stingheri tocmai eu?

PIP: ...de dușmani la care ții.

CHAS: Nu, am vorbit despre oameni la care ții și care ți sînt dușmani. E o diferență. Mă mir că nu vezi și tu diferența.

PIP: Continuă.

CHAS: Ce să continui?

PIP: Ce vrei să spui.

CHAS: Cum adică, ce vreau să spun?

PIP: Exact ceea ce mi-ai spus.

CHAS: Ei, ți-am spus! Asta am vrut să spun.

PIP: A, înțeleg.

CHAS: Spune, te stingheresc, nu-i așa?

PIP: Un pic. Ești singur la părinți, Charles?

CHAS: Am șase frați. Tu?

PIP: Patru.

CHAS: Ce mă gindeam era că omul spune lucruri cu care vrea să-i ajute pe ceilalți, și tot aiurea-i iese.

PIP: După părerea mea, puteai să ai în gînd o sumedenie de înțeleșuri.

CHAS: Așa-s cuvintele, au o sumedenie de înțeleșuri fiecare.

PIP: Da, Charles.

CHAS: Asta e.

PIP: Hm. De la ce-am început, nu știu.

CHAS: Clar. Tu ai spus c-avem dușmani, eu am spus...

PIP: A, da.

CHAS: Vezi? Nu te mai interesează. Abia am început să discutăm — și te-ai și plictisit.

PIP: Nu mă cicăli, Charles.

CHAS: Charlie.

PIP: Ei, eu nu pot să-ți spun Charlie... E un nume caraghios.

CHAS: Explică-mi, de ce mi-ai zis-o și pe asta? De ce să fii mojie la adresa numelui meu, cînd puteai să te abții? Îmi place mie să mi se spună Charlie. De ce adică să nu poți să-mi spui și tu Charlie? Nu, tu trebuie să strîmbi din nas.

PIP: În regulă, fie și Charlie! Charlie! Dacă nu-ți pasă cînd ți se spune Charlie, de mare lucru n-ai să te sinchisești tu niciodată.

CHAS: Mare filfizon... Nu pricep, cum poți să te porți așa, pe față, ca un filfizon, și să nu-ți crape obrazul?

PIP: Nu filfizon, Charles, sună prea periferic... Snob, te rog — nu-i așa de vulgar ca filfizon. De fapt, să-ți spun eu ce sînt. Un mincinos.

CHAS: Mincinos?

PIP: Da... n-am nici un frate... de unde patru? Sint singur la părinți.

CHAS: Eu, la fel.

PIP: Tu? Da... trebuia să fi ghicit. E greu, bietul meu Charlie, nu-i așa? Și totdeauna încerci să ascunzi că ești singur la părinți?

CHAS: Totdeauna.

PIP: Totuși, nu izbutești totdeauna, nu-i așa?

CHAS: Exact. Ce nostim cum... ne-am mințit unul pe altul...

În timpul permisiiei ce-ai să faci?

PIP: Când ne dă permisie?

CHAS: Vinerea viitoare.

PIP: Mă plimb prin oraș, poate intru la un film.

CHAS: Pot să vin și eu?

PIP: Dacă n-ai altceva mai bun...

CHAS: „Dacă n-ai altceva mai bun...” Zi c-ai prefera mere acre.

PIP: Am zis — poți să vii.

CHAS: Da, se cunoaște după glas că mori de nerăbdare.

PIP: La urma urmei, ce vrei?

CHAS: Chiar nu pricepi?

PIP: Du-te dracului.

CHAS: Scuză-mă, retrag cuvintele, nu striga. Am să vin...

Mulțam'. (Pauză.) Dac-aș avea educație, ce crezi, noi doi ne-am înțelege mai ușor?

PIP: Ce vrei să spui prin „noi doi“?

CHAS: Dă-mi voie să termin...

PIP: Pentru numele lui Dumnezeu, nu-mi veni cu declarații.

CHAS: Dă-mi voie să...

PIP: Și nu te mai văicări.

CHAS: Îmi dai voie sau?...

PIP: Ești așa cum ești, nu te mai văicări.

CHAS: Mama ei de treabă, mă lași să spun tot sau nu?

Vorbește omul și n-ascuți. N-ascuți niciodată ce spun.

PIP: Scuză-mă.

CHAS: Da, cunoaștem.

PIP: Sint numai urechi.

CHAS: Oh, mai du-te dracului...

PIP: Scuză-mă, retrag cuvintele. Hai, nu mai striga, că te-ascult.

CHAS: N-am spus că eu cred că ne-am înțelege mai bine dac-aș avea educație, m-am gândit că tu crezi asta, și tocmai când voiam s-adaog că „nu-s de acord“ ai sărit ca ars.

PIP: Da, înțeleg, crezusem... E limpede, ai dreptate, Charles, ai toată dreptatea. Degeaba vrei să urmezi universitatea...

CHAS: Faptele, ele-s totul.

PIP: De acord cu tine; și munca... munca manuală. Pe o mulțime de intelectuali și artiști îi atrage munca manuală. Pe mine, totuși, nu, Charles. Nu simt nici cea mai mică dorință să-mi obosesc mușchii, să-mi murdăresc unghiile ca să dovedesc că-s om.

CHAS: Faptele mă lasă rece și pe mine.

PIP: E înăbușitor, monoton, degradant.

CHAS: Inteligența contează, nu faptele. Rămii la știința de carte, la universitatea ta. Cui ce-i pasă pentru ce a fost clădită vechea Romă.

PIP: Van Gogh în minele de cărbuni; Hemingway la vânătoare...

CHAS: Chiar de-aș ști totul despre ăștia... nu, nu ne-ar fi mai ușor.

PIP: Dumnezeuule, dar pentru năzuința asta de-a face muncă brută, nu am decît dispreț.

CHAS: Cunosc eu pe unul care purta pălărie tare, doar-doar o s-arate a om subțire.

PIP: Demnitatea muncii!

CHAS: Nu, nu ne-ar fi de loc mai ușor.

PIP: Frumusețea efortului!

CHAS: Nu, nu ne-ar fi mai ușor... (Surid.)

T a b l o u l 9

Baraca-dormitor.

SMILER: Alegeți: poker sau tabinet?

WILFER: Eu aleg patu'.

SMILER: „Eu aleg patu'!” Băiețelul vrea nani.

WILFE: Simte-te și tu, omule — prea ai tovalul gros.

CANNIBAL: Ce s-a întâmplat? V-a dat afară și pe voi?

SMILER: Ni s-a făcut lehamite... ce-ați zice de un poker?

DICKY: N-ați mai rezistat nici voi la murdărie? Ei, bine ați venit la delicvenți. (*Intră Hill.*)

HILL: V-ați strins aici unu și unu, toată gloata de pramatii; a tunat și v-a adunat; asta-i.

GINGER: Las-o mai moale, dom' caporal... La instrucție, n-ai ce te plinge, sintem O.K.

DODGER: Restul nu contează, așa-i, dom' caporal?

HILL: Băieții mei... tocmai ei, propriii mei copii, să mă dea de rușine.

SMILER: Un poker, dom' caporal, ești amator?

HILL: Deocamdată, tac — încă două zile și plecați la casele voastre — da' cînd vă-ntoarceți, tragerea, exercițiu' cu baioneta — să-ți rupi dinții, nu alta, și dacă n-o să-mi țineți, vă previu, s-a terminat cu traiu' dulce, ne-ntoar-cem la normal.

DODGER: Mai cîntă-ne ceva frumos, dom' caporal.

HILL: Ceva frumos? De mama voastră v-aș cînta, la toți, să vă vină mințile la cap.

(Charles, Smiler, Pip și Dickey se așază să joace. Ceilalți stau întinși pe paturi. Hill cîntă la armonică.)

GINGER: E-o lună afară, să te bage-n boală. O vezi, Dodge? și uite ce lumină-i în jurul ei.

DODGER: Și pișcă frigul. Cine vrea puțină șocolată? Unchiu-meu ține un magazin de dulciuri. (*Dă la iveală cîteva duzini de batoane.*) Ginger, tu unde-ai vrea să te repartizeze?GINGER: Șofer — măcar să m-aleg cu ceva din afurisitu' ăsta de stagiu — doar n-am să-i las să mă-ncalețe-n uniformă, așa, pe gratis. La volan! Din totdeauna am vrut să fiu șofer — nici nu țin minte de cînd. La volan și stăpin pe mașinuță. (*Imită zgomotul motorului — viraj.*) Asta visez eu. Mă visez la volan, dar fără permis. Chit că-n viața mea n-am condus, mă descure de mai mare dragul, dar în toate visele-s fără permis. Și totdeauna se ține poliția după mine... da'n noaptea următoare, iarăși visez, și tot la fel, că-s la volan, că n-am permis și că mă urmărește poliția. Ce-am să mai visez cînd am să fiu șofer de-adevăratelea? Habar n-am.

DODGER: Alt vis. Depinde după ce ai să tinjești; cînd ai obținut un lucru, nu te mai gindești la el. Ce-ați zice de-un ceai? Ginger, cocoșelul tatii, pune tu apă la fiert, să dăm gata și biscuiții ăștia.

CANNIBAL: Visele-s adevărate, să știți. Par numai o-nchipuire, dar is adevărate. Eu am visat o dată că fata cu care vorbeam făcea trotuarul; a doua zi, m-am uitat bine la ea și am văzut-o — chiar avea mutră de tîrfă. I-am dat papucii.

DODGER: Și ce-i rău că există tirfe? Ai nevoie de ele, crează-le condiții, eu așa zic. Naționalizează-le. De ce toate haimanalele să aibă cluburi, și ele nu?

WILFE: Cică să nu-ți iei lumea-n cap. Cică să nu ți se facă lehamite — opt săptămîni din astea, doi ani din ăștia... cu tot alaiul? Cică să nu-ți vină să te spînzuri. NU MAI POT, MAMĂ, NU MAI POT! Săraca, n-aude o vorbă. (*Pauză. Armonica. Atmosfera s-a încălzit.*)

CANNIBAL: Eu am să intru la șmecheria aia cu radaru'. Numai butoane, ecrane și manete. Da' se cere întii să-nveți stelele și cosmosu'.

DICKY: Astronomie, cavalerie. Codul cifrat al cerului. Radar! Radar, știința ocultă a undelor sonore; pentru treaba asta ți se pretinde un înalt nivel de cunoștințe. Or, tu, Cannibal, fiule, nu ai destul tupeu, nu cores-punzi. Pe cînd eu... ei da, eu aș putea năzui către culmile radarului. Am ceva doxă.

SMILER: Eu cred c-am să intru telefonist. Le-arăți avioane-
lor drumul spre casă. Allo, centrala, vorbește D 17, mă
auzi? — cline! D 17 cheamă comandamentul zborului,
te aud... motorul stîng mi-a ieșit din funcțiune, motorul
stîng am spus, mă tem că trebuie să aterizez forțat,
rămii pe fir. Niaaaaaaaa, passsssss, brrrrrr... Înveți o
meserie și pe urmă, într-o secundă... niaaaaaaaa... (Pauză.)

ANDREW: Mi-e drag de noi. De noi toți, aici, acuma. Mi-i
drag de noi, așa cum stăm aici, împreună. Într-un fel,
să știți, nici nu-ți mai pasă de nimica. Dom' caporal
cu armonica lui și noi toți... așa cum sintem acuma,
mi-i drag de noi. (Pauză. Armonica. Și căldura.)

GINGER: Dacă nu facem rost de cărbune, apa asta nu mai
apucă să fiarbă.

PIP: Hai să șterpelim.

DICKEY: Să ce?

PIP: Dumneata, dom' caporal, fă-te că nu observi. Ai ceva
contra unei incursiuni de pradă?

HILL: Ziceți c-o să ajungeți la cărbune? Ei, află, camarade,
că nu; e-un gard de sîrmă, uite-așa, și-o santinelă pe dea-
supra.

PIP: Găsim noi o soluție.

CHAS: Lasă-te păgubaș, Pip. Acuș mergem la culcare.

PIP: Adică nu sintem destul de deștepți ca să-i tragem
pe sfoară?

DODGER: Nu-i tragi pe sfoară, camarade. Da' nici ei pe
mine, care-s deșcă bătrînă.

PIP: Dacă pentru o bucată de cărbune nu-i puteți trage pe
sfoară, atunci chiar că au dreptate să vă țină doi ani
la cheremul lor.

HILL: Te-ai dat de gol, Thompson. Ești un agent provocator.

WILFE: Eu zic să-ncercăm. Cum facem?

DODGER: Putem tăia sîrma și să ne strecurăm înăuntru.

PIP: Nu, nu trebuie să lăsăm vreo urmă.

ANDREW: În ce-l luăm?

DICKEY: În găleți.

DODGER: Face zgomot.

PIP: Le căpușim fundul cu saci.

HILL: Să nu vi-l căpușească p-al vostru!

PIP: Cît de înalt îi gardul?

HILL: Peste doi metri. Vă trebuie o scăriță.

WILFE: Mai bine luăm cărbuni din soba băieților de-alături.

CANNIBAL: Și dacă arde focul?

WILFE: Las' pe mine!

PIP: Nu, nici un risc. Operativi, preciși, dar umani. Secre-
tul forței absolute. Și vrem victorie, dar fără sacrificii.
În zece minute ne întoarcem cu cărbune, fără pierderi
omenesti și mai deștepți decît ei toți laolaltă. Aveți în-
credere în mine?

T a b l o u l 10

*Un imens careu, înconjurat cu sîrmă ghimpată. O
santinelă își face rondul. Băieții stau în umbră.*

PIP: Fiți atenți la el... abia merge... pentru fiecare tur pe
care-l face, cu excepția ultimului, avem timp de trei
mișcări, dar în cea mai mare viteză. Primele trei faze
trebuie începute în momentul cînd dispăre după primul
colț și terminate înainte de a apare el după al treilea.
Dacă se-ntoarce din drum sau grăbește pasul sau face
altceva care periclitează pre vreunul din noi, ieșim la
lumină toți. Toată grupa n-o s-o poată duce la arest.
S-a înțeles?

*(Ies. Ginger face un salt pînă la sîrmă, lasă acolo
un scaun și se năpustește către celălalt capăt al scenei.
Pip aleargă la scaun, se urcă și sare dincolo. Dodger
ia din goană scaunul și i se alătură lui Ginger. San-
tinela apare și își continuă rondul. Dodger aleargă
îndărăt și-și plasează scaunul. Wilfe, cu încă un
scaun, aleargă ca cel dinainte, se urcă, îl depune
pe al lui în mîinile lui Pip și fuge afară. Dodger
mai face un salt și ia îndărăt scaunul adus de Ginger.*

Santinela se apropie și trece mai departe, Dodger revine în goana mare, tot cu scaunul. Andrew aleargă la scaun cu două găleți, se urcă și i le înmânează lui Pip. Ginger dă buzna să retragă scaunul. Santinela se apropie și trece mai departe. Apoi, după un sistem identic, cele două găleți fac cale întoarsă, dar „pline“ de cărbune. Drept încheiere, Pip sare îndărăt gardul de sirmă, lăsând dincolo scaunul. Ginger și Dodger apar cu două taburete pe care le pun unul peste altul. Dickey se cațără iute pe acestea, se apleacă dincolo după scaun, îl ia și i-l aruncă lui Andrew. Dodger și Ginger ies în goană cu cele două taburete. Santinela se apropie și trece mai departe. Scena poate și trebuie să fie perfect mută, articulată cât mai precis, astfel ca, urmărită cu respirația tăiată, să devină în cele din urmă foarte comică.)

Tabloul 11

Din nou baraca-dormitor și cîntecul de armonică. Dodger toarnă ceaiul, se bea și se mănincă. Tăcere.

DICKEY: Da. Da! E o mare satisfacție, foarte mare. Și-a fost și foarte agreabil. N-aș fi crezut că sintem în stare.

CHAS: Fără Pip nici n-ați fi fost.

DICKEY: Întrevăd oare la tînărul Charles niște inefabile simptome de idolatrizare a eroului?

CHAS: Să nu întrevezi la tine niște vinătăi.

DICKEY: Pare-mi-se că în mijlocul nostru înmugurește un amor.

CHAS: Pentru ce? Pentru că respect curajul omului? De ce vorbești aiurea?

DICKEY: Echilibrul meu mintal e intact; Pentru al tău, Charlie, băiete, mă tem și încă serios de tot. La început, pe junele Thompson, aici de față, nu mai știai cum să-l umilești. Acuma, te topești de admirație pentru el.

PIP: Nu fi libidinos, Dickey.

DICKEY: Vă rog, lord Thompson, aceste remarci ale sub-semnatului corespund sau nu realității?

PIP: Nici una nu corespunde. Dickey, nu faci decît să repeți papagalicește vorbe pe care le-ai auzit la alții.

DICKEY: În schimb, dumneavoastră sînteți de o inteligentă scilipitoare.

CHAS: Să știi că este.

DICKEY: Dați-mi voie atunci să vă întreb — fără inteligența asta a lui Pip, n-am fi furat cărbuni?

HILL: Totdeauna ai nevoie de cineva să te comande.

PIP: Totdeauna!

HILL: Să știi că da. Totdeauna ai nevoie de comandanți.

PIP: Totdeauna, totdeauna!

HILL: Da, totdeauna, totdeauna!

PIP: Totdeauna, totdeauna, totdeauna! Stră-străbunicul dumitale spunea că totdeauna vom merge călare, stră-bunicul spunea că totdeauna vor fi sclavi, bunicul, că totdeauna va exista sărăcie, iar tatăl dumitale, că totdeauna vom avea războaie. De fiecare dată cînd spui „totdeauna“, lumea face doi pași îndărăt și încetează să-și mai bată capul cum să înainteze. Și uite așa ajungem să...

WILFE: Cu binișorul, soldat, cu binișorul.

GINGER: Hei, Dodge, ia vin' să te uiți afară. Ai mai văzut tu o lună ca asta, cu un cerc de lumină atît de mare în jur? Uită-te.

DODGER: Semn că-ngheață.

ANDREW:

Această noapte prea curată
În vecii vecilor,
De jar și facile luminată,
Cristos mîntuitor.

CORTINA (se lasă încet.)

ACTUL II

T a b l o u l 1

Baraca dormitor. Întuneric, zorii zilei. Intră plan-tonul.

PLANTONUL: Hei, scularea, deșteptați și în pantaloni intrați, soarele-i sus de mult, faceți ochi că-i o zi mare! *(Trage pătura de pe unul din recruții pe lângă care trece.)* Răsai, răsai și strălucește, gata sărbătorile. GATA SĂRBĂTORILE. *(Iese. Mormăiturile și foielele care îi răspunseseră, încetează. Din nou, liniște deplină. Intră Hill.)* HILL: GATA SĂRBĂTORILE, cică. *(Alt rînd de mormăituri și foiele pe sub pături.)* Gata, a fost o dată, s-a zis cu ele. V-ați întors acasă la tata. V-ați întors la tata și azi avem exercițiu' cu carabina și-o disciplină — ceas. De-atîta zăcut, vi s-au muiat balamalele. Eu v-am pus în vedere, v-am spus: azi e ziua judecății de-apoi, specială pentru tine, Smiler, că eu special pe tine te iau azi și mi te judec. Da' nici pe tine nu te iert, soldat Wilfe, soldat Seaford, soldat Cannibal Archie, pe toți vă trag la refec, pînă scot din voi ce mi-am pus eu în gînd: grupa cea mai campioană din toată glorioasa istorie a Forțelor Aeriene Regale, așa să m-ajute Dumnezeu. Cît despre dumneata, soldat Thompson, află că ești atît de breaz și de ștaif că m-am săturat. Dom' comandant al regimentului împreună cu toți domnii ofițeri care comandă aici și-au pus ochii pe mătăluță și n-o să se lase pînă n-o să-ți vîre mințile în cap — da' o să ți le vîre de-o să-ți iasă și untu așa că ține-ți gura. GATA SĂRBĂTORILE! *(Iese.)*

WILFE: Gata sărbătorile și noi nu furăm informați. Scoal', Smiler, sau vrei să intrăm toți la apă?

SMILER: Cară-te de-aici.

WILFE: Ridică-te și umblă, 'ți zic — n-am chef să-mi pun spinarea la bătaie pentru tine. Scoal' ori te pomenești — din pat, sub pat.

(Nici un răspuns. Wilfe se ține de cuvînt și răstoarnă patul, cu Smiler cu tot. Acesta iese de dedesubt și se încaieră cu Wilfe. Ceilalți îi despart.)

ANDREW: Terminați, sau vă treziți pupînd podeaua amîndoi. DICKEY: Fiara ancestrală din ei. Glasul invincibil! Infectă dimineață, copii, infectă dispoziție, ultrainfectă viață!

CANNIBAL: Mai tacă-ți glasul, ăla invincibilu'. Doar n-am să-l rabd și restu' stagiului?

DICKEY: Te-ai sculat cu fața sau cu dosu'?

CANNIBAL: M-am sculat cu ce te-ai sculat și tu, nu-mi duce grija.

(Intră Hill, încărcat cu carabine.)

HILL: Veniți și le luați. Nu le-nșfăcați, nu le trintiți, nu le pierdeți. Primu' lucru după ce vă beți ceaiu', trecem la carabină, și-atîta am de gînd să vă frec, că n-o să vă simțiți bine pîn' n-o să faceți și nani cu ele.

(Iese. Imediat, o jumătate din băieți încep să se joace de-a cowboy-ii și indienii, lăsîndu-se pe vine în dosul paturilor, tirîndu-se pe dușumea și „împușcîndu-se“ unii pe alții — BANG, BANG. Intră Hill.)

Primu'care te prind că mai apeși pe trăgaci, zbori de-aici cît colo, făr' să fii încă aviator. *(Smiler, din neatenție, a atîns trăgaciul lui. Declie.)* Tu... Roagă-te lui Dumnezeu să nu intr-un păcat cu tine.

SMILER: A alunecat, dom' caporal... Fără voie.

HILL: Care „fără voie“, mă? Acu' ce vreți, și victime? Te torn la arest — nu mult, cîteva zile, asta ca să nu le mai alunece și altora.

PIP: Dom' caporal, de ce nu ne turnați la arest pe toți?

HILL: Tu să taci! Ție ți-am pus o dată în vedere. La toți vă pun în vedere. S-a terminat cu gluma, adio distracție. Imediat să fiți gata.

DODGER: Profesorul nostru de la școală făcea cite un banc, și pe urmă se uita la ceas ca nu cumva să ridem prea mult.
HILL: În regulă. Toată grupa — CULCAT!

T a b l o u l 2

Cîmpul de instrucție. Recruții, în rînd cite trei.

HILL: Primu' lucru care tre' să-l știi despre carabină este să nu-ți fie frică, că nu te omoară; și dacă o minuiеști reglementar, n-o omori nici tu pe ea. (*Rîde un singur recrut.*) Știu, băieți, voi de fapt vă topiți de dragu' carabinei. Cu arma-n mînă, parcă te simți altfel, ai moacă de bărbat, ești coșcogea eroul cuceritor, știu eu. Grozav ai vrea acu' să dai o fugă pîn-acasă, să te vază așa drăguța. Ei, află de la mine, carabina nu-i jucărie, tragi cu ea, și gata mortu'. Cu carabina faci moarte de om, mă! Alde voi, mucoșii, nu știți încă ce-i aia „să ucizi”. Ei, află, că și pe voi vă poate ucide. S-a înțeles? Acu' ești lămurit? Intră glonțu', șfichi! în carnea ta, și pe loc îți zboară duhu. Închipuie-ți acu', mă, că ești pe moarte, știi că ești pe moarte, simți gaura la tine-n trup, simți cum ți se pune un abur pe creier, cum te năpădește singele și nu-ți mai auzi inima cum bate. Vrei să respiri și nu poți, corpu' ăsta al tău, de care-ai fost legat toți anii, nu mai vrea să facă ce vrei tu, și nu pricepi de ce. Te miri, simți cum curge din tine toată vlaga, exact ca în vis, nu mai că acu' nu vizezi, mori de-adevăratele, fiin'că știi, știi, ah, ce mai știi, că toate în juru' tău le vezi ultima dată, și să fii tu al dracului dacă mai poți face ceva. Asta înseamnă să mori! Și asta-i o carabină. Așa că, încărcată sau nu, ferească Dumnezeu să te faci că tragi în cineva. Acuma fii atent. Carabina o ții aici, de sub brățara ei de sus, o împingi ușor la dreapta, p'ormă drept înainte, cu patu' lipit zdravăn de laba piciorului... așa... zdravăn, am spus, drept, repaus... p'ormă, la comanda „atenție”

zvîrnești, aduci carabina îndărăt, scurt de tot. Atenție! Toți o dată, mîna strîns pe carabină, nu moale, mă, nu moale — strîns. Să nu te prinzi c-o scapi. Ai scăpat-o, te pun să faci culcări lîngă ea. E clar? Grupă... atenție!
GRUPA: Un'! (*Smiler scapă arma.*)

HILL: La loc! Smiler, mă dobitoc cu capu'n vrilă! Tu n-auzi ce vorbește? Ție nu-ți adie nimic la ureche? În țeasta aia a ta de lemn, nu-ți intră nimic? Uită-te la mutra ta. Vită! Nasturii, echipamentu', ghetetele — uită-te la ele. Ți-e silă să le și vezi. Ți se face greață. Ești o balegă, mă. Cum dracu' nu te-ai dezagregat pîn' acuma? Mai rău ca un jidan bătrîn — ai auzit ce pățesc jidanii? Îi trimite la gazare. Ridică arma. Grupă... atenție!

GRUPA: Un'!

HILL: Urmează „pentru luptă, pregătiți” și „pe umăr, arm”, în trei mișcări. Toți, cu ochii la mine, fă ca mine și-o să meargă strună. Ești atent? Acu' lucrez cu încetinitoru' și dinadins mă mișc mai apăsător. Pe umăr, ARM'! Un', pauză, doi, pauză, trei. Pe umăr, ARM'! Un', pauză, doi, pauză, trei. Încă o dată. (*Repetă.*) Executați singuri! Pe umăr, ARM'!

GRUPA: Un', pauză, doi, pauză, trei!

HILL: Pentru luptă, pregătiți!

GRUPA: Un', pauză, doi, pauză, trei. (*Mișcarea se repetă.*)
HILL: Slab, Smiler, slab de tot. Pe umăr, ARM'! Smiler, un pas înainte, marș. Grupă, jumătate la stînga, marș.

(Grupa iese în pas de marș. Peretele corpului de gardă coboară pentru...)

T a b l o u l 3

Corpul de gardă. Smiler, cu arma în mînă. Intră Hill cu alți doi caporalî.

PRIMUL CAPORAL: Țista-i?

HILL: Țista-i.

AL DOILEA CAPORAL: Cum te cheamă, leat?

SMILER: Smiler.

AL DOILEA CAPORAL: Eu, leat, te-am întrebat cum te cheamă.

SMILER: Să trăiți, domnule caporal, sint soldatul în termen Washington, matricola 279.

PRIMUL CAPORAL: Washington, ai? Păi pentru Washington din istorie, jurau toți sfinții, ha-ha! Așa că nici tu să nu umbli cu minciuni. Zi adevăru' adevărat. Măta-i femeie frumoasă? Ai, cum îi? Când ești întrebat, răspunde. Ori nu știi ce-i aia să taci când te-ntreabă superioru'? Nesupunere, mă. Obrăznicie în serviciu ordonat. Șase zile carceră pe puțin. Răspunde, leat. Măta-i femeie frumoasă?

SMILER: Da. A fost.

PRIMUL CAPORAL: Ai văzut-o vreodată goală la piele? Ei?

Răspunde, leat. Ai văzut-o vreodată goală la piele?

AL DOILEA CAPORAL: Mută-ți zimbetu' ăla de pe față, leat.

SMILER: La mine-i natural, domnule caporal. Așa m-am născut.

PRIMUL CAPORAL: Răspunzi superiorului! Nouă zile carceră!

HILL: În regulă, Smiler. Pe umăr, arm', pentru luptă pregătiți, pe umăr, arm', pentru luptă pregătiți, pentru luptă pregătiți, pentru luptă pregătiți! *(Cei doi caporali se plimbă în jurul lui.)*

PRIMUL CAPORAL: Ești o balebă, Smiler.

AL DOILEA CAPORAL: O otreapă.

PRIMUL CAPORAL: Nu corespunzi de loc, leat.

AL DOILEA CAPORAL: La gunoi cu tine. Ești un scuipat.

PRIMUL CAPORAL: Degeaba s-a chinuit măta-n durerile facerii.

AL DOILEA CAPORAL: Te-a greșit taică-tu, mă.

PRIMUL CAPORAL: Ești o stîrpitură, Smiler.

AL DOILEA CAPORAL: O stîrpitură și-un timpit pe deasupra.

PRIMUL CAPORAL: Maiestății sale Reginei Angliei nu-i trebuie stîrpituri în rîndu' Forțelor Aeriene.

AL DOILEA CAPORAL: Maiestății sale îi trebuie vlăjgani sănătoși, de nădejde.

PRIMUL CAPORAL: Nu mișca în front, băiete. Să n-aud o vorbă. Smirnă!

HILL: Asta, numa' ca aperitiv, Smiler dragă.

Pentru lecția întâi, ajunge. Miine-ți mărim rația. Îți frîngem noi spinarea, că asta ni-i meseria, nu te las pîn' nu te văz cu botu' pe labe. Ține minte, bagă-ți în cap, mă, ferească Dumnezeu să uiți. Drepti, la stînga, înainte marș. Stîng, drept, stîng, drept. Ține minte, Smiler. Nu uita.

Tabloul 4

Biroul comandantului de regiment. Împreună cu el se află, lîngă masă, comandantul escadrilei și ofițerul pilot.

COMANDANTUL REGIMENTULUI: Nu uitați cu cine avem de-a face. Țineți bine minte, domnilor. N-am nici un interes să calc regulamentul. Interesul nostru e să-l vedem cu botul pe labe.

OFIȚERUL PILOT: Dacă-mi permiteți, domnule comandant, cu botul pe labe e poate exagerat. Eu aș spune că interesul nostru e să ne facem agreeați. Băiatul suferă de-o rătăcire temporară, firească, dacă vreți, și de scurtă durată. Atîta tot.

COMANDANTUL REGIMENTULUI: Auzi, idiotul... să-mi facă agitație printre mocirțanii ăștia analfabeți; ce pot ei să priceapă din ce le spune el?

COMANDANTUL ESCADRILEI: Calm, Sid. Dacă te năpustești într-însul, abia îi dai motive să fie recalcitrant.

OFIȚERUL PILOT: Lăsați-l pe mîna mea, domnule comandant. Am sentimentul că voi ști cum să procedez. L-am pătruns de mult pe băiatul ăsta.

COMANDANTUL REGIMENTULUI: L-am pătruns și eu, mar-tor mi-i cel de sus, i-am pătruns pe toți, pe toți mi i-am pus cu botul pe labe.

(Hill îl introduce pe Pip.)

PIP: Mi s-a spus că m-ați chemat, domnule comandant.
COMANDANTUL REGIMENTULUI: Scoate-ți bereta, ori te zbor de-aici, Thompson. Scoate-ți bereta, băiete, când vorbești cu superiorul.

COMANDANTUL ESCADRILEI: Fii bun, Thompson, ia loc, nu-i așa? Ia loc și simte-te la largul tău; te-am chemat, pentru că am dori o mică discuție prietenească cu tine.

COMANDANTUL REGIMENTULUI: Perioada de instrucție se apropie de sfârșit. Ne preocupă viitorul tău. E datoria noastră să te îndrumăm către o specialitate. Asta urmează să hotărîm acum.

COMANDANTUL ESCADRILEI: După părerea mea, dacă îmi permiteți, domnule comandant, hotărîrea propriu-zisă o va lua direcția personalului Forțelor Aeriene la Londra — noi însă avem căderea de a face recomandările, nu-i așa? Fiind cei mai în problemă, avem toată căderea să facem recomandările.

OFITERUL PILOT: Dacă am înțeles bine, Thompson, prima și unica ta opțiune, pînă acum, este de a-ți continua stațiul la intențentă. Foarte ciudată alegere.

COMANDANTUL REGIMENTULUI: Curată idioțenie, băiete — cu inteligența ta, cu buna ta creștere, cu o familie ca a ta, asta-i curată perversitate, să fii al dracului dacă nu!

COMANDANTUL ESCADRILEI: Doar cunoști, dragul meu, ce înseamnă intențentă, nu-i așa?

COMANDANTUL REGIMENTULUI: Te faci fată la toate. Îți bați joc de tine. Îți bați joc de tine.

COMANDANTUL ESCADRILEI: Toate, de la spălatul vaselor la spălatul rufelor, de la curățatul cartofilor la căratul cărbunelui. (Pauză.)

OFITERUL PILOT: Ascultă, Pip. Îmi permiteți, domnule comandant?

COMANDANTUL REGIMENTULUI: Te rog, te rog, dă-i drumul.

OFITERUL PILOT: Să spunem lucrurilor pe nume. La naiba cu prefăcătorie. Facem parte din aceeași generație, și din aceeași clasă socială, la naiba cu formalismele astea stu-

pide. Aviația britanică, Pip, nu-i un teatru de război pentru conflicte de familie. Aici nu sîntem la colegiu; aici, cînd intri, ești băiat mare, dar cînd ieși, ai devenit bărbat — tînăr, însă bărbat. Scutește-mă de a-ți enumera defectele ca și calitățile tale înnăscute, Pip. Nu ne place să linguşim, dar nici nu suferim de falsă modestie — între oameni ca noi e lucru convenit. Dumnezeu, cînd mă gîndesc ce-am fost în stare eu însumi să fac ca să nu îmbrac uniforma... doi ani încheiați i-am lăsat așa, să se piardă. Iar tu, la fel, și tu îți risipești anii. Gîndește-te, omule, dacă cei din lumea noastră nu se fac ofițeri, gradele or să le înhațe toți mirlanii. Joci proteste, Pip... ei poftim, ai și început să te îmbufnezi. Intențentă! Te vezi tu pe tine spălînd vasele la bucătărie?

PIP: Poate nu-i decît un pretext pentru a fugi de răspundere.

OFITERUL PILOT: Un om ca tine, Pip? Fii serios. Mai degrabă-i un mijloc de a-ți demonstra ceva ție însuși. Nu înțeleg de ce nu ne explici despre ce-i vorba.

PIP: Prea e cusut cu ață albă ce urmărești; vă rog, nu mă luați drept un nătărău. Și nu mă simt nicidecum dator să vă explic motivele mele.

COMANDANTUL REGIMENTULUI: Ai să faci ce ți se spune.

OFITERUL PILOT: Nu-i o problemă în care să ți se ordone, nu te forțează nimeni...

PIP: Nu doresc nicidecum să...

OFITERUL PILOT: Dar nu te obligă nimeni...

PIP: V-am spus, nu doresc nicidecum să...

OFITERUL PILOT: Ni-meni nu te o-bli-gă...

PIP: Repet, nu doresc nicidecum să vă dau explicații.

(Pauză.)

COMANDANTUL REGIMENTULUI: Caporal Hill! (Intră Hill.)

HILL: Domnule comandant?

COMANDANTUL REGIMENTULUI: Oamenii din grupa dumi-tale sînt niște tîrîie-brîu. Pregătirea lor lasă de dorit. Nu sînt mulțumit de loc, caporale. Din baza mea, știi bine, nu pleacă ostașul decît notat perfect. Muștruluieste-i, caporal Hill, pune-i la corvezi, caporal Hill. Ți-e și silă

de ei cînd îi vezi, colecția asta de reformați. Nu corespund de loc.

HILL: Am înțeles, domnule comandant. (*Iese din încăpere.*) Adunarea la mine, toată banda. (*Intră băieții.*) Sînteți niște tîrîie-briu. Pregătirea voastră lasă de dorit. Nu-s mulțumit de loc. De la mine din grupă, nu pleacă ostașu' decît notat perfect. V-am pus în vedere și înainte. Sînteți o colecție de reformați, mai mare mila, o colecție de netreb-nici; ca alt'dată să corespundeți, vă torn pe toți la corvezi. Grupă, înainte marș, pas alergător.

(*Grupa execută timp de un minut și iese în pas alergător. Instrucția continuă.*)

COMANDANTUL REGIMENTULUI: Dă-i drumul, domnule ofițer pilot.

OFIȚERUL PILOT: Fii drăguț, Thompson, am cîteva întrebări să-ți pun și nu vreau răspunsuri șmechere. Ții cu tot dinadinsul să devii soldat de intendență?

PIP: Întocmai.

OFIȚERUL PILOT: Oare nu-ți dai seama că însuși acest răspuns, în lumina a ceea ce ești, ar putea... să te dea în vileag, Thompson? Opțiunea ta echivalează cu o sfidare, nu poți să negi.

PIP: Într-adevăr, poate fi privită și ca o sfidare.

OFIȚERUL PILOT: Îți face plăcere să te-amesteci cu indivizi de altă condiție socială — care-i motivul? Ești poate de părere că te stimulează, îi privești ca pe o experiență inedită, o noutate, sau pur și simplu îți place să faci pe filantropul?

PIP: Nu eu sînt acela care face pe filantropul.

OFIȚERUL PILOT: Presupun că, într-un mod oarecare, te simți vinovat pentru educația pe care ai primit-o, ca un copil de oameni bogați; simți poate că ar trebui să-ți impui o ispășire?

PIP: Pentru o cauză atît de demodată nu merită să devin un martir, nu credeți?

OFIȚERUL PILOT: Tot ce se poate, Thompson, tot ce se poate. Ceea ce rămîne clar e că te complaci în societatea unor asemenea oameni, nu-i așa?

PIP: Mă complac în societatea multora.

OFIȚERUL PILOT: Și totuși, într-a noastră, nu.

PIP: Fără anumite calități, mi-e imposibil.

OFIȚERUL PILOT: Foarte bătaios răspuns, Thompson... aproape nesăbuit... pe-un ton care, dacă-mi dai voie, trădează nițeluş disperarea. Privește însă, nu reacționăm sever, nu ne socotim ofensați, nici unul din noi nu are intenția să te pedepsească sau să te intimideze. La drept vorbind, nici nu ți-am remarcat răspunsul. Ascultăm ce spui, îngăduim și altora să te asculte, dar ne lași perfect indiferenți. Sau, dacă vrei, poftim... te aplaudăm, îți laudăm curajul, apreciem idealismul tău, și totodată... nu ne pasă. Auzim dar nu plecăm urechea, sîntem plini de solitudine dar nu ne pasă, aplaudăm dar nu ne prindem în joc. A tolera înseamnă a ignora, Thompson. Pentru că totuși, nu vei deveni soldat de intendență — sau poate da?

PIP: Am semnat o dată opțiunea și nu-mi reneg semnătura.

OFIȚERUL PILOT: Doar nu vei fi un ofițer încuiat, rigid, gen vajnicii oșteni ai Imperiului, în care nu mai crede nimeni. Te vei comporta mai subtil, vei învăța să te descurci cu toți Thompsonii care vor veni după tine. Îndrăznesc chiar să cred că o vei face cu plăcere.

PIP: Ceea ce am semnat e bun semnat. Dumneavoastră sînteți liberi să faceți orice recomandări doriți.

OFIȚERUL PILOT: Fără indoială. Te vom trece pe lista școlii de ofițeri.

(*Ofițerii ies. Decorul se schimbă pentru...*)

Tabloul 5

Cîmpul de instrucție, cu un manechin spînzurat.

Grupa a fost scoasă pentru exercițiu la baionetă.

HILL: Pin' și ofițerii tre' să treacă prin școala asta. Fiecare cetățean, da' absolut fiecare cetățean tre' să știe să-nfigă

baioneta-n om. Chestie de să-ți iasă untu', mă, poți chiar să n-ai ocazie toată viața, da' uniforma n-o porți decît dacă minuiеști baioneta. Îți face păru' măciucă, zici? Arma-i murdară, dar și mai murdar îi să omori omu' cu ea. Care pe care, murdară treabă, da' n-ai încotro. Am avut o dată aici un băiat, unu' Hamlet, care-n loc să se hotărască, dădea din colț în colț. Pîn' la urmă i-au înfipt baioneta alții. Nu vreau s-aveți și voi soarta lui! Așa că, fii atent. O luăm de la capăt. Baioneta o ții de-aici, cu virfu-n sus. Te-aplecî în față strîns, așa, și-mi rînjești de să bagi groaza-n mine. P-ormă cînd comand „La atac, înainte”, te repezi la vechitura asta de paie, zvîcnești o dată din tot corpul și răsucești arma-n aer, da' cu ură, mă, cu toată ura care-o ai în tine, și încă ceva—urli. Da' urli de să-ți scuipi plămîinii, c-așa-i mai ușor. Cînd te năpustești c-un urlet toată haita, viri groaza-n inamic și-ți dai ție curaj. Îi mai ușor. Pe două rînduri, adunarea. Al din față dai poziția „de veghe”. DE VEGHE! Te repezi, urli, dai cu sete. (*Demonstrează singur comenzile. Unul cite unul, băieții atacă manechinul, pînă vine rîndul lui Pip. Acesta rămîne pe loc.*) Am spus „la atac”, Thompson, adică tu. Nu mai știi pe ce lume ești? Ți-am dat ordin — atacă, urlă. Refuzi executarea? Soldat Thompson, ți-am dat ordin, folosește baioneta. Mă agitatorul, mă boulevardist fandosit, mă rahat din lumea bună, mă, nu mă scoate din pepeni, că te iau de guler și te duc direct la curtea marțială. Și așteaptă să vin eu să-ți plîng de milă cînd o să putrezești la beci. Mulțumește cerului că nu sîntem în război, mă; ah, ce te-aș mai fi pus la zid! Tot mai refuzi executarea? În regulă — grupă, în spatele lui, aliniați-vă; vă iau de martori. Soldat Thompson, conform regulamentului Forțelor Armate ale Maiestății Sale, secțiunea zece, aliniatu' cinci, te declar mobilizat sub ordin special și te previu că-n caz de nesupunere, te judec la aliniatu' șai's'pe. Va să zică, la ordinu' meu „pentru atac, înainte”, lași jos arma pentru atac, te năpustești contra inamicului ăsta de paie din față ta și viri baioneta într-însul. S-a înțeles ordinu'?

PIP: Da, dom' caporal.

HILL: Bine. Eu sînt gata. Așteaptă ordinu' și gîndește-te bine ce faci — ăsta-i doar exercițiu, nu curge singe adevărat. În zece secunde mi-ai executat totu', eu așa te slătuiesc. Pentru atac, înainte! (*Tăcere. Nici o mișcare.*) Grupă, pentru luptă, pregătiți! Soldat Thompson, ești acuzat de nesupunere la ordinu' superiorului în cadru' Forțelor Armate ale Maiestății Sale. Roagă-te ălui de sus, băiete. (*Toți ies în pas de marș, cu excepția lui Thompson.*)

Tabloul 6

Intră Andrew.

ANDREW: Idiotule.

PIP: Tu aici?

ANDREW: Crezi c-ai impresionat pe cineva? Pe dracu'!

PIP: Tu, Andrew?

ANDREW: Da. Eu, Andrew! Răspunde... pe cine dracu' crezi c-ai impresionat? Pe mine, nu. Băieții? Nici atîta. Am stat cu ochii la tine, Pip... Află că nu m-ai impresionat de loc. Dinșii, nici atîta.

PIP: Doar nu crezi c-am urmărit să mă dau în spectacol Cum poți crede, Andy, una ca asta? Nu, îmi dau seama altceva crezi. Hai, du-te. Lasă-mă cu problemele mele.

ANDREW: Nu te roagă nimeni să faci gesturi mari în numele nostru.

PIP: Du-te. Zău du-te.

ANDREW: Și nici să nu aștepti recunoștință pentru eroisme.

PIP: Dar lasă-mă o dată-n pace, Andy. Lasă-mă cu ale mele.

ANDREW: Numai că nu pot să rabd să te văd martirul lor — asta-i. N-am să rabd să știu că suferi.

PIP: Nu sufăr de loc.

ANDREW: Felul ăsta al tău de-a te purta fără pată, parcă-mi dă o lovitură sub centură; de ce, nu știu.

PIP: Nu-s martir.

ANDREW: Ești gata mereu să te-ncaieri și ești sigur c-ai să câștigi. Asta mă scoate pe mine din fire. Dar de unde știi că dreptatea-i de partea ta? Pentru Dumnezeu, după care temei cunoști binele de rău?

PIP: Termină cu prostiile.

ANDREW: Încerc să te ajut, idiotule. Băieții or să te urască pentru gesturile tale eroice.

PIP: Andy, ești un om cumsecade, plin de intenții bune, deștept. Dar de oameni bine intenționați și deștepti, care-n viață lor nu s-au hotărât să treacă la fapte, sînt sătul. Du-te, lasă-mă, nu mai suci în mine cuțitul propriei tale vini. Că trăiești pe lumea asta ca un papă-lapte, e treaba ta — dar măcar stai la locul tău, nu te amesteca în ce-am hotărât eu cu mine. Iar pe *ei*, lasă-i să-și facă crima, nici ei n-au nevoie de ajutorul tău. Așa că acum, lasă-mă dracului singur... n-o să le convină să-i vezi la lucru.

(*Andrew iese.*)

Tabloul 7¹

OFITERUL PILOT: Văd că ne-nțelegem perfect, Thompson. Poți să faci ce vrei, dar buna noastră înțelegere rămîne. Ascultăm dar nu plecăm urechea, sîntem plini de soliditudine dar nu ne pasă, aplaudăm dar nu ne prindem în joc... A tolera înseamnă a ignora. La ce te-ai așteptat? C-o să te laude băieții? C-o să-ți ridice osanale bunii tăi amici? Dar sînt niște lași, Thompson, nu se sinchisesc decît de pielea lor. Ajunge o insinuare a noastră, cît de mică, și te reneagă toți. Atunci, ce vrei? Poate curtea

¹ Fără indicații în text cu privire la locul acțiunii. Pe lista de decor se menționează însă „Biroul comandantului de regiment“.

marțială? Prea costisitor, băiete. Carceră? Asta-i pentru mirlani. Pentru tine, așa cum ți-am promis, e cariera ofițerească. Află că și eu m-am preocupat serios de politică; dă-mi voie să-ți amintesc o tactică, pe care au folosit-o cei mai mari revoluționari. Aceea de a pătrunde în rîndurile dușmanului și de a propaga răscoala de-acolo. Din afară nu poți combate. Lasă încăpățînarea, băiete — de-alde noi, cel puțin, înțelegem o frază articulată.

PIP: Cinismul dumneavoastră, să știți, nu mă impresionează de loc.

OFITERUL PILOT: Cinism? Nicidecum. Corectitudine — ăsta-i cuvîntul. Mi se pare de prisos s-o spun, dar sîntem oameni neobișnuit de corecți... de cele mai multe ori nici nu-i nevoie s-o afirmăm în gura mare, s-ar fi cuvenit ca tu s-o știi mai bine decît oricine.

PIP: NU VOI FI OFITER!

OFITERUL PILOT: A, o nuanță de furie. Dar ce-i la mijloc, Thompson? Noi doi, eu și cu tine, știm secretul — de acord? Camaraderie? Nu, nu afinitatea dintre oameni e cauza. Atunci ce? Un sentiment de vinovăție? Rușine că semenii tăi se află în suferință? Nu, și asta-i departe de tine. Nici vinovat nu te simți. Poate-i simplă modestie, poate un complex de inferioritate? Dumnezeuule, nici asta. Nu prea ai tu un aer umil, recunoști? Ceea ce urmărești e mai mult decît simpla satisfacție de-a lumina mințile prietenilor tăi; nu, nu de modestie e vorba. Nu-i asta. Dar atunci, ce? Dacă nimic din toate astea nu stă în picioare, care-i mobilul? Nu-i așa că noi doi, tu și eu, îl cunoaștem? Să ți-l spun? Vrei? Puterea. Ești de acord că puterea? Printre cei de-o seamă cu tine, prea mulți sînt puternici, concurența e prea mare, pe cîtă vreme aici, în mijlocul țopirlanilor, al celor care ți-s inferiori, aici, în mijlocul țopirlanilor, al bieților țopirlani naivi și de treabă, poți fi rege. REGE. Puterea supremă, absolută, ce zici? E adevărat sau nu? Ei hai, neagă, spune că nu-i așa. Noi doi... eu și cu tine... Noi știm care-i mobilul, Thompson.

PIP: Ah, Dumnezeuule...

OFITERUL PILOT: Dumnezeu! Dumnezeu? De ce-l invoci pe Dumnezeu? Ești cumva Dumnezeu-fiul? Mai bine ai face să taci. Ți-am dat în vileag, Thompson, iluziile de grandoare. Și pe astea le cunoaștem amândoi, și astea le știm, ele-s ce-avem în noi, chipul sub care te înfățișezi ție însuși, iar acum cînd nimic n-a mai rămas ascuns, ești ceea ce se cheamă un om sfîrșit, distrus. N-a mai rămas nimic din tine, Thompson. Nu există un om care să supraviețuiască după ce mobilul i-a fost dat în vileag. Ei hai, Mesia, întoarce-te la turma ta! Caporal Hill! (*Iese.*)

HILL (*din culise*): Domnule comandant?

T a b l o u l 8

Intră Hill.

HILL: Thompson, am primit dispoziție să te scot din nou la exercițiu. Șefii ai mari au hotărît să-ți mai ofere o șansă. De ce oare, n-am habar, da'ei, precis că știu. Cînd auzi comanda mea „La atac, înainte“, te apleci o dată-n față, p'ormă fuga — înfigi baioneta-n obiectiv și-o răsucești. S-a înțeles?

PIP: Da, dom' caporal.

HILL: Fuga, înfigi, răsucești. E clar? LA ATAC, ÎNAINTE!

(La început Pip rămîne locului, apoi, cu un strigăt sălbatic, se năpustește la manechin, îl străpunge de trei ori cu baioneta și de tot atîtea ori, urlă.)

T a b l o u l 9

Baraca-dormitor. Charles și Pip.

CHAS: Ce ți-au spus, Pip? Ce vor de la tine, ce ți-au spus? Fir-ar să fie — ți se citește pe față, te-au bătut? Te-au forțat să-mpungi cu baioneta? Da? Da? Ți se citește pe

față. Plîngi! Plîngi? Vrei o țigară? Na, ia o țigară. Băieții-s la club, e revelion, mare tîmbălău. Mama lor de dobitoace... altceva decît să bea, nu știu. Cred că o să mă las de băutură. Ei hai, spune... vorbește o dată, omule. Ce-au zis? Știi de ce nu m-am dus la club? Am... am rămas să te-aștept. Nu mi-a mirosit a bine că te-au chemat, așa, seara, de aceea am stat să te-aștept. Pip? Ziceam c-am stat să te-aștept. Voiam să-ți spun un lucru. Vreau să-ți cer un hatîr. Toate zilele astea din urmă nu m-am gîndit decît la ce am să-ți spun acum. Pricepi?... Mă cunoști, nu-i așa, mă știi cîte parale fac... Nu-s... nu-s... nu-s motan de tot, nu-s dobitoc, nu-s chiar un dobitoc, și nici ultimul hal de țoapă nu-s, așa că ce m-am gîndit, da, m-am gîndit că poate ai vrea... ai vrea să mă-nveți ceva, orice. A? Mă rog, nu chiar orice. Ceva... nimerit, adevărat.

PIP: Roagă pe altul... Cărți, citește cărți.

CHAS: Nu cărți. Să citească nu pot; să te ascult pe tine, da. Poate-or să ne trimită în același loc, și-atunci, în fiecare seară, sau o dată la două seri, sau o dată pe săptămînă măcar, ai să-mi povestești și mie cîte un pic, nu cine știe ce, să zicem o jumătate de oră. Adu-ți aminte cum ne-ai povestit în noaptea aia despre străbunicii tăi, și toate invențiile, și așa mai departe. Mi-a plăcut, te-am ascultat. Aș fi stat să te ascult toată noaptea. Numai că altceva vreau să aflu. Ce mă arde pe mine să aflu e despre... nici măcar nu știu cum îi spune... tu știi, știi cuvîntul, despre industrie, materii prime, și cum muncesc oamenii, și cum fac comerț... știi tu, există un cuvînt...

PIP: Economie politică.

CHAS: Economie politică. Da, despre asta. Vrei? Stau atent, să știi, mi-ai putea arăta și-n grafice, în diagrame; la aritmetică n-am fost prea slab.

PIP: Altul, Charles, nu eu, altul.

PIP: Te-ai dat de gol. Ești un fățarnic... un fățarnic, asta

ești. Legi oamenii la ochi. Chiar nu-ți dai seama ce te rog eu, nu-ți dai seama ce te rog, de fapt?

PIP: Roagă pe altul.

CHAS: Dar eu vreau să fii tu... vreau să fii tu ăla. Ah, ce-ai dat acuma cu cuțitu-n mine, ca un laș, așa ai dat. O faci pe conducătorul, și pe urmă dai bir cu fugiții. Cu tine aş putea să mai capăt minte, nu pricepi? Împreună, noi doi am putea realiza ceva. Și tu ai nevoie de-un om, de-un om pe care să te bizui, fiecare își găsește omu', eu te-am găsit pe tine... Niciodată, Dumnezeu Doamne, nu m-am rugat de nimeni, e prima oară...

PIP: Roagă pe altul.

CHAS: Altul. Altul. Altceva nu știi decît „altul“. Mă, cum te-apuci tu de-o treabă și-o lași baltă. Mă, cum arunci tu vorbele-n vînt. Momîile alea împruțite, bunicii tăi, au avut grijă să rămînem proști pînă-n ziua de azi, și-acu' vii tu, numai miere, fiți oameni, cică. Dar dacă ești așa de deștept, mă fluieră-vînt, mă, de ce m-amîi să fiu om abia la paștele cailor? Te mănîncă pielea, zi... Roagă pe altul. Adevărul, spune drept... ți-e frică, ah, ce frică ți-e. Ne spui „fraților“, și tu te temi, ca școlarul, e-o să te tragă de urechi. Ofițerul pilot avea dreptate, o faci pe filantropul. Mă aia pe toată filantropia ta...

PIP: Și mai spune ceva: „Te vom auzi dar nu vom pleca urechea, vom fi plini de solitudine dar nu ne va păsa, te vom tolera și ignora“.

CHAS: Cum adică?

PIP: Adică, vom face orice vor ei, pentru simplul motiv că știu să zîmbească frumos.

CHAS: Vrei să spui că eu voi face ce vor ei, nu tu. Tu, băiete, ești unul de-ai lor. Stai la aceeași masă cu ei, noi sîntem berea de pe masă... Acuma, m-am lămurit. *(Pauză lungă.)* Dar eu aş face ce vrei tu, Pip.

PIP: Slugă la alt stăpîn? Ești un nătărău, Charles, un nătărău ca toți nătărăii pe care i-au minat din urmă ai mei. Nătărăule... nătărăule...

(Lumina se stinge încet pe zgomot de picioare mărsăluind și pe vocile celor doi caporali, repetîndu-și insultele cu care l-au copleșit pe Smiler. Între timp, schimbare de decor pentru...)

T a b l o u l 10

O șosea. Smiler a dezertat de la bază. E disperat, cu privirea rătăcită, ostenit. Mixaj de voci: „ești un nătărău, Charles“ cu „ești o balegă, Smiler“, „o stîrpitură“, „nu coresponzi, băiete“ etc. în crescendo...

SMILER: LĂSAȚI-MĂ-N PACE! La naiba cu mutra voastră, cu rîturile voastre... lăsați-mă-n pace! Nebunilor, sinteți nebuni de legat, ați căpiat de tot. OPRIȚI, FIR-AR SĂ FIE! Năpustiți-vă și pe altul, sfîșiați și pe altul, de ce musai eu, fiarelor, fiare ce sinteți, turbate, la naiba cu mutra voastră, cu rîturile voastre. Ahhhh... dac-ați putea, cum m-ați mai jupui de viu. Ați fi crezînd că-s proprietatea voastră, că dacă port uniforma asta, mă puteți improșca cu rahat, mă puteți face neom. PE MINE NU, FIARELOR, PE MINE NU! Oh, picioarele... Mă duc acasă, aștept o ocazie, dacă nu, mă tîrîi pîn-acasă. Plec în Franța, fug unde văd cu ochii. CÎT MAI DEPARTE DE VOI, FIARELOR! Ați fi crezînd că-s proprietatea voastră... oh, spatele. Nu dau doi bani pe ce-o să spuneți; nu valorăți nici atît cu ordinele voastre, cu mutrele, cu carcerele, cu războaiele voastre cu tot. Stați voi la carceră, dați-vă cu capul de pereți, spînzurați-vă, faceți ce știți, da' crăpați o dată, nu mai împruțiți lumea. Ohh... ohhh. Uite cerul, uite și luna, uite, Doamne, ce lună și ce ger! Am s-aștept, într-o clipă, două se ivește o ocazie, acum-a liniște, nu mai aud cum zbiară. Am să stau și-am s-aștept, și-am să mă uit la lună. Ce fel de oameni ați fi voi, din ce oare sinteți făcuți? Hai, spuneți, că nu știu din ce sinteți făcuți. Și tot dați mereu înainte. Ce vă mină din urmă?

Ce vă face să răcniți? Sinteți suflet și singe ca noi toți. Ce vă face să vă tot rățoiți? Fii de năpircă! Unde sint mamele voastre? Unde v-au născut? Nu știu... Afurisita aia de lună e ca de gheață. Nu pot sta locului. Am să deger, am să mor. Acuma rid, se hlizește ca dobitocii. Ascultați! E-un motor, o motocicletă, rișnița dracului (*Începe să facă semne cu mîna.*) Londra, Londra, Londra, Londra, LON-DRA! (*Zgomotul se apropie și apoi se stinge.*) Mă, bestie idioată, mă, doar aștept o ocazie, tu nu vezi c-aștept o ocazie? Un soldat așteaptă o ocazie ca să-l ducă acasă. Acasă, mă canalie, du-mă acasă. (*Pauză lungă.*) Acuș vin și mă prind, acuș apar, pe dracu' dacă merită să merg mai departe... Smiler, băiete, acuma vin, au văzut că ești lipsă, au și pornit...ăștia au ochi de uliu... Dumnezeule sfinte! Cui ce-i pasă! „Nu mai zîmbi, soldat, ca prostu”. „Dar nu zîmbesc, dom' caporal. La mine-i natural, dom' caporal, zău. Așa m-am născut, e-un zîmbet. Zău nu zîmbesc, dom' caporal...” (*Intră în baracă.*)

T a b l o u l 11

Baraca-dormitor. Charles și Pip, la fel cum i-am lăsat. Smiler e acum cu ei.

SMILER: Fiarele, nu vor să creadă că la mine-i natural. Uitați-vă, uitați-vă la mine!

(Smiler e tare doborît. Se întoarce către Pip după ajutor. Pip se apropie de el și-l ia în brațe, plin de tandrețe. O clipă, se clatină amîndoi...)

SMILER: Spală-mă pe picioare.

(Smiler leșină. Pip îl întinde pe podea. E gata să-i scoată ghetetele, cînd...)

CHAS: Lasă, îl spăl eu.

(Charles nu știe cu ce să înceapă. Îl măsoară din ochi pe Smiler, ca pentru a-și face un plan. Apoi îl ridică, îl întinde pe patul lui, se uită la el, se gîndește, îi scoate ghetetele și ciorapii.)

CHAS: Îi singerează picioarele.

(Ia un prosop, îl udă bine cu apă dintr-o oală, și șterge picioarele lui Smiler; acesta geme lung, fără să-și fi revenit; un ceas bate miezul nopții; se aud glasurile băieților cîntînd „Auld Lang Syne”¹, apoi vocea caporalului Hill mai puternică decît toate.)

HILL (*în culise*): Miine, terminarea stagiului! Paradă mare, cu muzica regimentului — carabinele, nasturii, centurile, să le văd cum strălucesc lună. Grupa, ca un singur om. S-a auzit? Vine muzica regimentului, o să fie grozav; numai pe tine, Smiler, numai pe tine nu te primesc în front. Tu ai să-mi stai o leacă mai la spate... LA MULȚI ANI, FERICIȚI!

(Tăcere. Unul cite unul, ceilalți băieți intră venind de la club. Nu fac nici un zgomot, dar mișcările li-s dezordonate, ca de oameni beți. Nici un zgomot... ca pe ecranul unui aparat de televiziune fără sunet, pînă îl observă pe Smiler.)

DODGER: Uitați-vă la picioarele lui. Porcii! Uitați-vă la picioarele lui.

ANDREW: Ce-a pățit?

CHAS: A încercat s-o șteargă.

ANDREW: L-au prins?

CHAS: A mers nu știu cîte mile. Apoi s-a întors.

CANNIBAL: Au băgat spaima-n el. Cînd bagăăștia spaima-n tine, nu mai ești bun de nimic.

GINGER: Nu-l primește-n front, ați auzit? Pun rămășag că-l mai ține două săptămîni aici.

DICKEY: Unde n-am eu șansa, o șansă cît de mică, cinci minute afară de-aici, în civilie, și-atunci să-i văd. Ah, ce-ar mai sta ei smîrnă în fața mea.

WILFE: Degeaba, omule... te lauzi. Știi de ce? Tot un nevolnic ai să fii și afară, tot un zero, tot un vax... Unde-i

¹ Cîntec tradițional, foarte popular în țările de limbă engleză, pe tema prieteniei care nu se uită.

patronu', cică, dați-mi-l pe mîna mea, să fac eu instrucție cu el, o oră numai, și ia să-l vedeți cum respectă omu'. Vorbe. Civile, armată... tot dracu' ăla. Pe mine nu mă duci tu.

GINGER: Cu echipamentul lui Smiler ce-i?

CANNIBAL: I-l fac eu.

CHAS: Nu, nu tu. Lasă-mă pe mine.

CANNIBAL: Ei gata, gata, ce te-a apucat? Ce te repezi așa...

Abia mă trage ața la păduchelnița mea, da' la a lui. Ți se face lehamite de toate. Uitați-vă numai la el cum zace, parc-a dat ortu' popii. I-s reci picioarele.

DODGER: Ca un copil. Gingaș ca un copil care doarme. Ați stat vreodată să vă uitați la somnul unui copil? Ți se pare mereu c-așteaptă să se-ntîmple ceva. Un om mare, cînd doarme, parcă se ferește de tine. Copilul parcă s-ar lăsa în nădejdea ta, a oricui. Bietul de el. Bietul, bietul de el...

CHAS: Mai taci o dată. Vorbești de parc-ar fi mort sau dracu' știe ce. Vino-neoace, ajută-mă să-l acopăr.

(Cit mai mulți cu puțință îl minuiesc pe Smiler în așa fel, încît îi scot tunica și pantalonii fără să-l trezească. Totul, ca un fel de ritual plin de dragoste. Dodger îi trece un pieptene prin păr, iar Charles, tandru, îi șterge obrazul cu un prosop. Apoi îl așază ca pentru somn, cu picioarele ghemuite, și stau și se uită la el. Neobservat de nimeni, ofițerul pilot i-a supravegheat tot timpul.)

OFIȚERUL PILOT: Admirabil. Duios și înălțător. Îmi pare rău, domnilor, dar locul băiatului ăsta e la postul de gardă. *(Intră Hill.)*

HILL: Grupă, DREPTI!

(Fără grabă, băieții fac drepti, cu excepția lui Charles, care se duce la patul lui și se așază. Unul cite unul, afară de Pip, se așază atunc și ei pe paturi, sfidători.)

OFIȚERUL PILOT: Caporal, iei soldatul ăsta zîmbăreț și-l duci la postul de gardă.

CHAS: O SĂ-L LĂSAȚI ÎN PACE!

OFIȚERUL PILOT: Și pe individul care-a vorbit acum.

GINGER: N-o să v-atingeți de ei, dom' caporal, nu-i așa? N-o să v-atingeți de ei.

OFIȚERUL PILOT: Și ăsta, toată banda, să-i văd imediat pe toți la postul de gardă.

PIP: N-o să v-atingeți de nici unul, dom' caporal, de absolut nici unul.

OFIȚERUL PILOT: Caporal, sper c-auzi ce vorbesc. Toată grupa la arest.

PIP: Părerea mea, domnule ofițer pilot, e să nu v-atingeți de nici unul. *(Pip și ofițerul pilot își surid unul altuia, complice. Pip începe să-și schimbe uniforma de soldat pentru aceea de ofițer.)* N-o să-l lăsăm pe Smiler, nu-i așa, Charles.. pentru că dreptate aveți voi. Smiler a fost brutalizat, aveți dreptate cînd îi luați apărarea. E bine să fii un prieten loial, e-un mare merit. S-ar cuveni să vă citez prin ordin de zi, Charles, pe toți; să-ți aperi prietenul e-o dovadă de vitejie. Nouă, nouă tuturor, prea deseori ne lipsește această calitate, sinteți de acord, domnule ofițer pilot, nu-i așa? Oamenii aceștia trebuie prețuiți, se întîmplă uneori să-i judecăm prea pripit, sper că sinteți de acord, domnule ofițer pilot, puțințel prea pripit. Ei sînt sarea pămîntului, sînt oamenii care, de fapt, dau viață țării. Nu te întrista, Charles, nici tu, Ginger, și nici tu, Andrew... nici unul nu vă necăjiți, nu veți păți nimic... așa e drept. Noi vă iubim, sîntem mîndri de voi, sîntem fericiți că vă avem... sper că sinteți de acord cu mine, domnule ofițer pilot. Fără oamenii aceștia n-am scoate-o la capăt, trebuie să-i păstrăm ca ochii din cap. Nici noi, Charles, nu sîntem chiar atît de răi... mai citești tu cîte o istorioară, altele ți se mai spun, totuși nu gîndi rău de noi. Sîntem niște oameni foarte cumsecade, cinstiți, muncind la fel de greu ca și voi, și înțelegători; mai presus de toate, înțelegători, nu-i așa, domnule ofițer pilot? Ei, și cu asta cred că uniforma mi-e pe măsură. *(Ofițerul pilot îi înmînează o listă, căreia Pip îi dă citire.)*

PIP: 239, soldat Cannibal *(Archie face drepti.)* repartizat la intendință, baza Hull. *(Archie ia repaus. Același joc la următorii.)*

252, soldat Wingate — repartizat la intendență, baza Oxford.

247, soldat Seaford — la intendență, Cipru.

284, soldat McClure — la transmisiuni, Malta.

272, soldat Richardson — la intendență, Aden.

277, soldat Cohen — la intendență, Halton.

266, soldat Smith — la intendență, Lincoln.

279, soldat Washington, prelungit stagiul trei săptămîni se va repartiza ulterior. Grupă... grupă, DREPTI.

(Izbucnesc alămurile muzicii regimentului, care intonează marșul Forțelor Aeriene Regale.)

T a b l o u l 12

Marșul. Cîmpul de instrucție. Băieții se aliniază în pas de marș. Este adus pavilionul.

HILL: Grupă, drepti, Pe umăr, arm'! La dreapta! Înainte marș. Capul sus, sus de tot, cit de sus puteți, băieți, așa, vitejește. Stîng-drept, stîng-drept, stîng-drept, stîngu'! Pentru luptă, pregătiți, ține, mă, carabina țeapăn, să te văz c-o ții pe aceeași linie cu grupa. Toți ca un singur om. Bate bine picioru', mă, bate bine, zdravăn, doar ești băiatul Reginei, copilașul ei. BATE! BATE! BATE! Să se mîndrească și Regina. Acu-i frumos, foarte frumos, băieți, e-o figură poetică. Hai, nimeni n-o să mai fie azi pus la zid. Uită c-asuzi, uită de ger. Vreau să vă văz frumoș! pe toți, să vă mișcați ca un singur om, ca o corabie, mă, o corabie cu toate pînzele întinse. Fii țănoș, țănoș! Pentru defilare, înainte marș, pas alergător, pentru onor, la dreapta.

(Băieții dau onorul către public, apoi se întorc cu fața către comandantul regimentului. Muzica încetează. Comandantul regimentului, înconjurat de restul ofițerilor, stă pe un podium.)

COMANDANTUL REGIMENTULUI *(îmbrățișîndu-i pe toți într-un zîmbet larg, prelung)*: Vă mulțumesc. Foarte bine, băieți. Sînteți una dintre cele mai bune grupe pe care le-am găzduit vreodată aici. Deștepți, iuți, energici. Doi ani de-aici înainte veți rămîne în slujba Forțelor Aeriene ale Majestății Sale Regina Angliei. Am toată încrederea în felul cum vă veți achita de îndatoririle voastre. Perioada de instruire ați încheiat-o satisfăcător, așa cum ne și așteptam, nici nu se putea altfel, întocmai cum ne așteptam. Așa să vă ajute Dumnezeu!

(Ginger în poziție de drepti, depune carabina, face un pas către pavilion, ia în mînă frînghiile.)

HILL: Pentru onor, la stînga.

(Băieții se întorc cu fața la public.)

COMANDANTUL ESCADRILEI: Pentru onor, înainte, prezența arm'!

(Foarte, foarte încet, Ginger înalță pavilionul Forțelor Aeriene. Cu cit mai înalt, cu atît mai bine. În timp ce se intonează „Imnul Regal“, se lasă, încet...)

CORTINA